

**T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ**

**SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SPOR YÖNETİMİ YÜKSEK LİSANS BÖLÜMÜ**

**ENGELLİ TAKIM SPORLARINDA SPONSORLUĞUN BAŞARI
ÜZERİNE ETKİSİ: BJK TEKERLEKLİ SANDALYE
BASKETBOL TAKIMI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA**

Yüksek Lisans Tezi

CEM GEZİNCİ

İSTANBUL – 2012

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SPOR YÖNETİMİ YÜKSEK LİSANS BÖLÜMÜ

ENGELLİ TAKIM SPORLARINDA SPONSORLUĞUN BAŞARI
ÜZERİNE ETKİSİ: BJK TEKERLEKLİ SANDALYE
BASKETBOL TAKIMI ÜZERİNE BİR ÇALIŞMA

Yüksek Lisans Tezi

CEM GEZİNCİ

Tez Danışmanı : YRD. DOÇ. DR. GÜLBERK GÜLTEKİN
SALMAN

İSTANBUL – 2012

T.C.
BAHÇEŞEHİR ÜNİVERSİTESİ

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
SPOR YÖNETİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Tezin Adı : 2010-2011 Sezonu BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı

Sponsorunun Takıma Katkısı

Öğrencinin Adı Soyadı : Cem Gezinci

Tez Savunma Tarihi :

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğu Sosyal Bilimler Enstitüsü tarafından onaylanmıştır.

Prof. Dr. Selime SEZGİN
Enstitü Müdürü
İmza

Bu tezin Yüksek Lisans tezi olarak gerekli şartları yerine getirmiş olduğunu onaylarım.

Yrd. Doç. Dr. Gülberk GÜLTEKİN SALMAN

Program Koordinatörü

İmza

Bu Tez tarafımızca okunmuş, nitelik ve içerik açısından bir Yüksek Lisans tezi olarak yeterli görülmüş ve kabul edilmiştir.

_____ Jüri Üyeleri _____

Tez Danışmanı

Yrd. Doç. Dr. Gülberk GÜLTEKİN SALMAN

Üyeler

Caner GİRAY

Ümit KESİM

_____ İmzalar _____

TEŐEKKÜR

Bu tezin yapımında büyük yardımları olan BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı yöneticisi, sporcuları ve sponsor firması DG FARMA'ya ayrıca Bahçeşehir Üniversitesi MBA Spor Yönetimi Program Koordinatörü Yrd. Doç. Dr. Gülberk Gültekin Salman'a sevgi ve saygılarımı sunar teşekkürü borç bilirim.

Cem Gezinci

İstanbul 15.06.2012

ÖZET

2010-2011 SEZONU BJK TEKERLEKLİ SANDALYE BASKETBOL TAKIMI SPONSORUNUN TAKIMA KATKISI

Cem Gezinci

MBA Spor Yönetimi

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Gülberk Gültekin Salman

06.2012 58 Sayfa

Bu tez, Beşiktaş Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sponsoru DG FARMA'nın takıma sponsor olduktan sonra sağladığı katkıları ortaya koymanın yanı sıra tekerlekli sandalye basketbol sporunu tanıtmak ve bu sporun performansa dayalı profesyonel bir spor olduğunu kanıtlamak için yazılmıştır. Çalışmanın yapımı tekerlekli sandalye basketbol sporunun, tanınması ve performansa dayalı profesyonel bir spor dalı olduğunu anlamamız ve sponsor firmaların bu spora yatırım yapması durumunda takımların nasıl bir başarı yakalayabileceklerine ortaya koyabilme açısından önemlidir.

Bu tez BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının 2009–2010 ve 2010–2011 sezonu galibiyet ve sıralama durumları karşılaştırılarak ve takımın yöneticisi, sporcuları ve sponsoru ile sözlü görüşme yapılarak hazırlanmıştır. Yapılan bu tezde sponsorun BJK Tekerlekli sandalye Basketbol takımının başarısına katkıda bulunduğu ve tekerlekli sandalye basketbol sporunun performansa dayalı profesyonel bir spor dalı olduğu anlaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sponsor, tekerlekli sandalye basketbolu, BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı, performans, rehabilitasyon ve profesyonel spor

ABSTRACT

THE CONTRIBUTION OF THE SPONOR OF BEŞİKTAŞ WHEELCHAIR BASKETBALL TEAM TO THE TEAM

Cem Gezinci

Sport Management Graduate Program

Supervisor: Asist Prof. Dr. Gülberk GÜLTEKİN SALMAN

June 2012 58 Pages

This thesis has been written to present basketball sports and to prove that basketball is a sports which is a Professional sports that is bottomed on performance as well as to present the addition of DG FARMA to Beşiktaş wheelchair basketball team. This study is important for the basketball sports to be well known and to be understood that it is a professional sports and to show the possible success if the sponsor firms invest in this sports. This thesis has been written by comparing BJK Wheelchair Basketball Team's 2009–2010 and 2010–2011 seasons' winning and arrangement and interviewing with the chief of the team, sportive and sponsors. By this thesis, it is understood that the sponsor has contributed the success of BJK Wheelchair Basketball Team and Wheelchair basketball sports is a sports that is about the performance.

Key words: sponsor, wheelchair basketball, BJK wheelchair basketball team, performance, rehabilitation and Professional sports

2.1.4. Spor Sponsorluğu.....	
2.2. ENGELLİLİK NEDİR?.....	
2.3. SPOR.....	
2.3.1. Sporun Amacı.....	
2.3.1.1. Profesyonel spor.....	
2.3.1.2. Amatör spor.....	
2.3.1.3. Rehabilitasyon sporu.....	
2.3.2. Tekerlekli Sandalye Basketbolu.....	
2.3.2.1. Tekerlekli sandalye basketbolu.....	
2.3.2.1.1. <i>Tekerlekli sandalye basketbolu tarihsel gelişimi</i>	
...	
2.3.2.1.2. <i>Tekerlekli sandalye basketbolu oyuncu</i>	
<i>sınıflandırılması ve puanlama</i>	
2.3.2.1.3. <i>Tekerlekli sandalye</i>	
2.3.2.1.4. <i>Oyuncuların müsabaka esnasında kullandıkları malzemeler</i>	
2.3.2.1.5. <i>Tekerlekli sandalye müsabaka yönetmeliği</i>	
2.3.2.2. BJK tekerlekli sandalye basketbol takımı.....	
2.3.2.2.1. <i>BJK tekerlekli sandalye basketbol takımı tarihi ve başarıları</i>	
2.3.2.2.2. <i>BJK tekerlekli sandalye basketbol takımı teknik heyet ve kadrosu</i>	
2.3.2.2.3. <i>BJK tekerlekli sandalye basketbol takımı Sponsoru</i>	
3. VERİ VE YÖNTEM.....	
3.1. ARAŞTIRMANIN KONUSU VE AMACI.....	
3.2. ARAŞTIRMA SORULARI VE HİPOTEZLERİ.....	
3.3 ARAŞTIRMA EVRENİ VE ÖRNEKLEME.....	

3.4 ARAŞTIRMA YÖNTEMİ.....	
3.4.1. Veri Toplama Yöntemi.....	
3.4.2. Veri Toplama Süreci.....	
3.4.3. Verilerin Çözümlemesi.....	
3.5. ARAŞTIRMA KISITLARI.....	
4. BULGULAR.....	
4.1. İSTATİSTİK YÖNTEMİ.....	
4.2. SÖZLÜ GÖRÜŞME YÖNTEMİ.....	
4.2.1. BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sporcuları İle yapılan Sözlü Görüşme.....	
4.2.2. BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı yöneticisi İle Yapılan Sözlü Görüşme.....	
4.2.3. BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının sponsoru DG FARMA Yetkilisi İle Yapılan Sözlü Görüşme	
5. TARTIŞMA VE SONUÇ.....	
KAYNAKÇA.....	
EKLER.....	

1. GİRİŞ

Günümüzde spor branşlarına kurumların yoğun sponsor desteği gözlemlenmektedir. Bunun en büyük sebebi spor sponsorluğunun diğer çeşitli sponsorluklara nazaran daha az maliyetli olması ve sporun evrensel iletişimi sağlaması nedeniyle geniş kitlelere hitap etmesidir. Bu tezde amaç, sponsorun BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımına verdiği desteği inceleyerek sağladığı katkıları ortaya koymaktır .

Vücudunda herhangi bir engele sahip olan kişilerin oynayabildiği tekerlekli sandalye basketbolu, basketbolun engelliler için uyarlanmış halidir. Engelli sporlarının lokomotif olarak adlandırılan tekerlekli sandalye basketbolu ne yazık ki Türkiye’de fazla tanınmamaktadır. Bu tezin yapılış amaçlarından bir diğeri ise Türkiye’de tekerlekli sandalye basketbol sporunu tanıtmaktır.

Tekerlekli sandalye basketbolu ilk başlarda II. Dünya Savaşı gazisi olan insanlara rehabilitasyon yaptırmak için keşfedilmiş olsada günümüzde profesyonel olarak bu sporu yapan sporcuların maddi gelir elde ettiği bir spor türü haline gelmiştir. Fakat tekerlekli sandalye basketbolunu dışarıdan izleyen kesim, bu sporun profesyonel bir spor dalı olmadığını ve hala rehabilitasyon sporu olduğunu düşünmektedir. Bu tezde Türkiye Tekerlekli Sandalye Basketbol Ligi takımlarından BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol takımı 2010 – 2011 sezonunun sponsor firma yönetici, takım yöneticisi ve sporcularının bu spor hakkındaki görüşleri, bu spora nasıl yaklaştıkları ve bu sporun onlara sunduğu maddi olanaklar araştırılacaktır. Araştırmanın amacı

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımını örnek göstererek ‘tekerlekli sandalye basketbol sporu profesyonel bir spor dalımıdır yoksa bir rehabilitasyon sporumudur?’ sorusuna cevap aramaktır.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. SPONSORLUK

Kurum imajını artırma, marka farkındalığını yükseltme ya da ürün ve hizmetlerin doğrudan satışlarını uyararak kurum hedeflerini desteklemek için bir olayın düzenlenmesi, masraflarının üstlenilmesi olarak tanımlanan sponsorluk, bağış, hibe gibi destekleme etkinliklerinden ayrı bir anlam taşır.

Sponsorluk uygulaması, kuruluşun sponsorluk faaliyetini kullanılabilir kılabilmek için gerçekleştirdiği çalışmalardır. İlk kez sponsor olacak bir kuruluşun sponsorluk ajansları ya da sponsorluk danışmanları ile çalışması yararlı olur.

2.1.1 Neden Sponsor Olunur?

Sponsorluğun birçoğunun uygun ve ayrıntılı amaçları olmadan gerçekleştiğini söylemek olasıdır. Ancak kurumsal iletişim bütünlüğü içerisinde diğer iletişim faaliyetlerinin amaçlarına ve kurum hedeflerine bağlı olarak sponsorluk için amaç oluşturmak sponsorluğun sonucunun başarısında önem kazanır.

Kurumlar pek çok amacı gerçekleştirme nedeniyle sponsorluğu kullanır. Bu amaçlardan başlıcaları şu başlıklar altında toparlayabiliriz:

- Kurumsal Amaçlar
- Pazarlama Amaçları

2.1.1.1 Kurumsal amaçlar

Kurumların başarıları, var oldukları ortamla aralarındaki dinamik etkileşime bağlıdır. Bu etkileşimi sağlayan bir araş olarak sponsorluk, kuruluşun tanınması ve olumlu kurum imajını yapılandırması açısından önem taşır.

2.1.1.1.1. Kuruma ilişkin farkındalığı arttırmak

Yapılan pek çok sponsorluk faaliyeti ile kurumlar, toplum tarafından daha kolay tanınır. Özellikle geniş kitleleri kapsayan spor dallarına sponsor olmak, Kurum adının sık sık tekrarlanmasına ve kurumun tanınmasına yol açar. Kurumların adlarını duyurmak ve tanıtmak amacıyla yaptıkları sponsorluğa örnek olarak adını verdiği cornhill kriket maçı sponsorluğu ile tanınma oranını iki yılda yüzde 2’den yüzde 16’ya çıkaran cornhill sigorta şirketi gösterilebilir.

2.1.1.1.2. Kurum imajını oluşturmak ve desteklemek

Sponsorluğun önemli kurumsal amaçlarından bir diğeri, kurum imajı oluşturmak ve desteklemektir. Daha önce belirtildiği gibi, olumlu kurum imajının oluşması bir bütünlük gerektirir. Sponsorluk da, bu bütünün bir parçası olarak işlevini yerine getirir. Kurum imajını destekleyen ve güçlendiren bir sponsorluk faaliyeti toplumda kuruma ilişkin ‘sıcak duygular’ yaratır. İyi niyetin ve sponsor olunan olayla kurumun örtüşmesi, kuruma ilişkin imajın oluşmasını sağlar. Sözelimi, petrol şirketlerinin evre sponsorlukları, olumlu kurum imajı oluşturma amacıyla yapılır.

2.1.1.1.3. Toplumsal paydaşlarla iletişimi güçlendirmek

Sponsorluk, kurumun toplumsal paydaşlarıyla –ki bunlar, ortaklar, yatırımcılar, çalışanlar, müşteriler, tüketicilerdir iletişimini güçlendirmek amacıyla da

gerçekleştirilir. Toplumsal paydaşlarla işbirliği ve beraberlik duygusunun yaratılması da kurumsal açıdan gereklidir. Toplumsal paydaşların kuruma olan aidiyet duyguları, yapılan sponsorlukla güçlenebilir, kurum itibarı ile özdeşleşebilir. Özellikle kurum çalışanlarının görev aldığı, katıldığı sponsorlukların iş ortamını iyileştirme gibi güdümlenici etkileri bulunur.

Kurum aynı zamanda seçtiği sponsorluğun yarattığı eğlence ve dinlenme ortamındaki konukseverliği ile davet edilen kanaat önderleri ya da hükümette kilit görevlerde bulunan kişileri de etkileme fırsatı bulur.

2.1.1.1.4. Medyada yer almak

Kurumsal amaçlar içerisinde medyada yer almak amacı, aslında, diğer sponsorluk amaçlarının bir uzantısıdır. Başka bir deyişle, kurum hangi amaçla sponsor olursa olsun, mutlaka bu amaca bağlı olarak medyada da yer almak ister. Böylece toplumda iyi niyet duyguları yaratarak, olumlu kurum imajı oluşturmaya katkı sağlamayı amaçlar.

2.1.1.2. Pazarlama amaçları

Pazarlama amaçlı sponsorluk faaliyetleri, kurumun ürettiği mal yada hizmetinin özellikle marka bilinirliği ve farkındalığını arttırma, marka konumlandırma amaçlarını içerir.

2.1.1.2.1. Marka bilinirliği ve farkındalığını arttırma

Bu sponsorluk amacını en çok kullananlar, daha çok kurum adları ile mal ya da hizmetlerinin birlikte anıldığı kurumlardır. Uygulamada daha çok spor sponsorluğunu kullanmak, bu amacı gerçekleştirmeye yöneliktir. Örnek verilecek olunursa, Dunhill'in marka adının sürekliliğini sağlamak için Dunhill Cup Golf Turnuvası düzenlemesi, böylece adını milyonlarca kişiye duyurması ya da Canon'un sponsorluk yaptığı çeşitli alanlarla, yalnızca fotoğraf makinesi ve kamera

markası olmadığını, aynı zamanda büro malzemeleri markası olduğunu da fark ettirmesi.

2.1.1.2.2. Marka konumlandırma

Pazarlama amaçlarından marka konumlandırmada da, mal ya da hizmetin satın alma vb. özelliklerine göre pazarda istenilen imajının yaratılması ya da korunmasına yönelik sponsorluk faaliyetleriyle örtüşmesi gerekir. Örneğin diyet Pepsi Cola, ünlü tenisçi Gabriella Sabati'nin sponsorluğunu yaparak sporcunun genç, dinamik, sportmen, hırslı kişiliği ile marka imajını bütünleştirmeyi amaçlar. Marka konumlandırma amaçlı sponsorluklarda seçilen sponsorluk çeşidi de belirli imajlar taşır. Örneğin, polo üst sınıf bir spor olarak kabul edilirken, motor yarışları tehlike, heyecan, risk gibi algılanır. Buna göre, mal ya da hizmetin konumlandırılmasına yönelik belirli amaçlar elde etmek için sponsorluk çeşidinin seçimi de önem kazanır.

2.1.2. Sponsorluk Uygulaması

Sponsorluk uygulamasında sponsor arayan ve sponsorluğu üstlenen ya da sponsor olan iki tarafın olduğu unutulmamalıdır. Tarafların anlaşması, sponsorluk uygulamasında önemli bir aşamadır. Anlaşmanın yazılı olarak yapılması, karşılıklı elde edilecek haklar, yerine getirilmesi gereken koşullar ve yanlış anlaşılmaları önleme açısından gereklidir.

Genel olarak sponsorluk anlaşmasında şu noktalar yer alır:

- Tarafların yasal konumu, ortaklık vb. özellikleri tanımlanarak, imza yetkisi bulunan kişilerin kim olduğu,
- Tarafların hangi haklarının sınırlandırıldığı ya da sponsorun imtiyazlarının neler olduğu,

- Sponsorluğun süresi,
- Sponsorluğun maliyeti ve ödeme biçimi,
- Sponsorluğun nerede, hangi tarihlerde yapılacağı,
- Sponsorluğun yönetiminin nasıl gerçekleşeceği,
- Telif haklarının neler olduğu,
- Sigorta ve tazminat hakkına ilişkin bilgiler,
- Sponsorluk projesinin iptali ya da ertelenmesi durumunda geçerli olan koşullar.

Sponsorluk uygulaması, özellikle sponsorluğu üstlenen kuruluşun titizlikle izleyeceği bir dizi çalışmayı da içerir. Özellikle kuruluşu tanıtıcı broşür, katalog gibi yayınların fotoğraf, slayt, video gibi görsel malzemelerle desteklenmesi, basın bültenlerinin medyaya dağıtımı, sponsor olunan olaya ilişkin gerekli fotoğraf, film ve video çekimleri, basın toplantılarının düzenlenmesi ve kupür derleme gibi çok sayıda faaliyet, uygulama aşamasının çalışmaları arasında sayılabilir.

Ciddi bir sponsorluk hazırlık çalışmalarına en az bir yıl önceden başlamak gerekir. Sponsorluğun uygulanması sırasında düzenli toplantılarla sponsorluğun aksayan taraflarının değerlendirilmesi yapılmalıdır.

2.1.3. Sponsor Olma Şekilleri

Sponsorlukta sponsor olan ve sponsor olunan olmak üzere iki taraf bulunur. Sponsor olan tarafın yani kurumun sponsorluk faaliyetleri pazarlama bölümüne bağlı reklam ve halkla ilişkiler ya da kurumsal iletişimden sorumlu bölüm tarafından yürütülür. Kurumun danışmanı olan bir ajans varsa, bu ajans sponsorluk önerisini kuruma iletir, tüm iletişim araçları çerçevesinde sponsorluk uygulamasını da üstlenir. Sponsor olunan taraf ise, genellikle, sponsor bulmak ve sponsor aramak için kurumlara sponsorluk önerileri götürür.

Yeri gelmişken, sponsor olunan açısından sponsorluk önerisinin nasıl hazırlanacağından söz edelim. Sponsorluk önerisini sponsor olacak tarafa yani

kuruma yazılı olarak sunulması gerekir. Sponsorluk öneri yazısı bir ön yazı ile iki sayfadadır. Önerinin ilk sayfasında projeyi sunan yani sponsor arayan tarafın kim olduğu, ne yaptığı, amaç ve hedefleri ile sponsor konusu projenin ne olduğu, nerede ve ne zaman gerçekleşeceği ile projenin hayata geçirilmesi için gereken mali kaynaklar belirtilir. İkinci sayfada ise sponsorluk konusu projenin hedef kitle analizi ile sponsor olacak tarafın bu projeye katılmakla elde edebileceği yararlar, haklar ve fırsatlar, medyada yer alma girişimleri gibi bilgiler yer alır. Kurum kendisine sunulan sponsorluk önerisine evet demeden önce, kurumsal iletişim tutarlıkları çerçevesinde sponsorlukta nasıl yer alacağını belirlemelidir. Sponsor olan taraf yani kurum açısından sponsorluk olma biçimlerinin sınıfları vardır.

2.1.3.1 Kurumun sponsorluğa verdiği öneme göre

2.1.3.1.1. Pasif sponsorluk

Pasif sponsorlukta kurum sponsorluk sonucunu değerlendirmeden, yararlarını dikkate almaksızın sponsorluk faaliyetine katılır.

2.1.3.1.2. Planlanmış sponsorluk

Kurum, diğer iletişim faaliyetleri ile uyumlu olarak sponsorluğu planlı ve sürekli olarak gerçekleştirir.

2.1.3.1.3. Aktif sponsorluk

Kurum birden fazla sponsorluk türüne destek verir. Sponsor olunacak faaliyetleri ya da yeni sponsorluk alanlarını kendisi belirler. Sponsorluk süresi boyunca mal ya da hizmetlerini sponsorluğun hedef kitlesi ile buluşturur, konukseverlik fırsatları yakalar.

2.1.3.2 Sponsor sayısına göre

2.1.3.2.1. Ana sponsorluk

Sponsor olunacak faaliyete isim haklarının tek bir kuruma doğrudan verilmesidir.

2.1.3.2.2 Ortak sponsor

Sponsor olunan faaliyetinin birden fazla kurumla ortak desteklemesidir. Burada önemli olan, kurumun ilgili olduğu alanda başka bir kurumun sponsorluğunun olmamasıdır. Sözelimi, Dünya Kupası'nın içecek sponsoru Coca Cola'dır ve aynı anda Pepsi ve Coca Cola sponsor olamaz.

2.1.3.3. Sponsorluk türüne göre

2.1.3.3.1. Profesyonel sponsorluk

Kurumlar mal ya da hizmet alanlarına bağlı olarak sponsorluk faaliyetlerini gerçekleştirmelerinin yanı sıra değişik alanlarda da sponsorluk yapar. Otomotiv sanayi, saat üreticileri, spor malzeme satan ve üretenler belirli bir alanda resmi saat, resmi içecek gibi sponsor olabilirler.

2.1.3.3.2. Yarı profesyonel sponsorluk

Spor, kültür, eğitim, sağlık gibi alanlardaki kurum ya da bireyleri destekleyen kurumlardır. Sözelimi, vakıflar, yarı profesyonel sponsorluğa örnek verilebilir.

2.1.3.3.3. Klasik sponsorlar

Sponsorluğu yalnızca kurumun hedef kitleyle iletişimini düzenlemesine, geliştirmesine yönelik kullanan kurumlardır.

2.1.4. Spor Sponsorluğu

Spor sponsorluğu, günümüzde sponsorluk uygulamaları içinde önemli bir yer tutar. Sporun evrensel iletişimi sağlaması nedeniyle geniş kitleye sahip olması, kurumların sponsorluklarda sporu tercih etme nedenleri arasındadır. Spor dalları arasında futbol, tenis, golf, yüzme, atletizm, basketbol, bisiklet, otomobil yarışları başlıca spor sponsorlukları örnekleridir.

Kurumlar, spor sponsorluğunda sporcuları ve spor takımlarını desteklemelerinin yanında spor organizasyonlarının da sponsoru olabilir. Canon Futbol Ligi, Mars Maratonu kurumların kendi adlarıyla düzenledikleri sponsorluk örnekleridir.

2.2. ENGELLİLİK NEDİR?

Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun insan Hakları Evrensel Bildirgesi'ne ek 3447 sayılı Sakat Kişilerin Hakları Bildirisi'nin 1. maddesine göre engellilik (sakatlık); "Normal bir kişinin kişisel ya da sosyal yaşantısında kendi kendisine yapması gereken işleri, bedensel veya ruhsal yeteneklerindeki kalıtsal yetersizlik veya özür nedeni ile yaşa, cinsiyete, sosyal, mesleki ve kültürel faktörlere bağlı olarak kişiden ya da sonradan olma herhangi bir noksanlık sonucu yapamayan kişidir" şeklinde tanımlanmaktadır.

Engelli sözcüğü ise dile sonradan eklenmiş biz sözcüktür. Burada sözcüğün ortaya çıkması açısından ortaya konulan temel kanıt şudur: 'Sakat' kelimesi yapamama/edememe halinin sorumluluğunu/suçunu bedene yüklemektedir. Oysa yapmaya/etmeye 'o kadar' anlam yükleyen, yapma/etme işini sadece 'atletik beden'i göz önüne alarak kurgulayan ve sakatları yapamaz/edemez -yani engelli-hale getiren, sistemdir. Yani yapamamanın/edememenin tek sorumlusu -sakat-beden değil, kişileri engelli kılan sistemdir. Örnek verecek olursak; "Ayağı sakat kişiler merdiven çıkmakta zorlanırlar ya da hiç çıkamazlar. Dolayısıyla sakatlıkları onların yaşamları için bir dezavantaj yaratır" denilirse, sakatlık merdiven çıkamamanın sorumlusu sayılır. Oysa "Neden burada merdiven var, neden asansör

yok, neden bir hizmet sunulurken sakat/yaşlı/hasta vb. kişiler göz önüne alınmıyor” denilirse, merdiven çıkamamanın sorumlusu sakatlık değil, o kurguyu yapan -ve insanları engelli hale getiren- sistem oluyor. İşte buradan hareketle ‘engelli’ tanımı bir kavram haline sokulmak isteniyor ve şöyle deniliyor: Engelli;

— Engelle karşılaşan,

— Doğuştan veya sonradan meydana gelen hastalıklar, sakatlıklar (vücudun görsel/işlevsel/zihinsel/ruhsal farklılıkları) öne sürülerek, toplumsal/yönetimsel tutum ve tercihler sonucu yaşamın birçok alanında kısıtlanan, engellerle karşılaşan kişi.

Engellilik/özürlülük kavramına Dünya Sağlık Örgütü, Birleşmiş Milletler ve ILO tarafından farklı bakış açılarından yaklaşılmaktadır. Dünya Sağlık Örgütü, özürlülük kavramı hakkında aşağıdaki gibi hastalık sonuçlarına dayanan, sağlık yönüne ağırlık veren bir tanımlama ve sınıflama yapmıştır:

— Noksanlık (Impairment): “Sağlık bakımından ‘noksanlık’ psikolojik, anatomik veya fiziksel yapı ve fonksiyonlardaki bir noksanlığı veya dengesizliği ifade eder.”

— Özürlülük (Disability): “Sağlık alanında ‘sakatlık’ bir noksanlık sonucu meydana gelen ve normal sayılabilecek bir insana oranla bir işi yapabilme yeteneğinin kaybedilmesi ve kısıtlanması durumunu ifade eder.”

— Maluliyet (Handicap): “Sağlık alanında ‘maluliyet’ bir noksanlık veya sakatlık sonucunda, belirli bir kişide meydana gelen ve o kişinin yaş, cinsiyet, sosyal ve kültürel durumuna göre normal sayılabilecek faaliyette bulunma yeteneğini önleyen ve sınırlayan dezavantajlı bir durumu ifade eder.”

5378 sayılı Özürsümler Kanunu’na göre ise engellilik şu şekilde tanımlanmıştır; “Özürsümlü, doğuştan veya sonradan herhangi bir nedenle bedensel, zihinsel, ruhsal, duysal ve sosyal yeteneklerini çeşitli derecelerde kaybetmesi nedeniyle toplumsal yaşama uyum sağlama ve günlük gereksinimlerini karşılama güçlüğü olan ve

korunma, bakım, rehabilitasyon, danışmanlık ve destek hizmetlerine ihtiyaç duyan kişi”.

2.3. SPOR

Spor, insanların ferdi veya toplu olarak fiziki, ruhi ve düşünme kabiliyetini kendine ve bir rakibine karşı, önceden belirlenmiş bir düzen içinde başarı kazanmaya yönelik ve mücadele heyecanını yaşamak için yaptığı beden hareketlerinin bütününe verilen genel isimdir. Futbol, basketbol, hentbol, voleybol, tekerlekli sandalye basketbolu, binicilik, kayak, avcılık, denizcilik, güreş, atletizm gibi branşlar sporun çeşitli kollarıdır.

2.3.1. Sporun Amacı

Günümüzde spor çeşitli nedenlerden dolayı yapılabilir. Örneğin sporu meslek haline getirmiş profesyonel bir sporcu ile hafta sonlarını iyi değerlendirmek için veya fiziksel görünümünü güzelleştirmek için spor yapan bir kişi sporu aynı nedenlerden dolayı yapmamaktadır. Spor, bir profesyonel sporcu için maddi imkanlar elde etmek bir amatör sporcu için eğlence, sağlık veya hobi, rehabilitasyon tedavisi için spor yapan bir hasta için ise fizyolojik veya psikolojik iyileşme anlamı taşımaktadır.

Sporu amaçlarına göre ayırarak olursak profesyonel spor ve amatör sporun yanına birde sporun rehabilitasyon amaçlı kullanımını da eklememiz lazım. Çünkü spor fizyolojik ve psikolojik rehabilitasyon amaçlıda kullanılmaktadır. Spor yaparak iyileşmeye gösterebilecek hastalara rehabilitasyon amaçlı spor yaptırılmakta ve sağlıklarına kavuşmaları amaçlanmaktadır. Rehabilitasyon sporu tedavisindeki sağlık ile amatör sporlardaki sağlık için spor karıştırılmamalıdır. Rehabilitasyon

sporunu sağlık için yapan hastalar iyileşmek, amatör sporu sağlık için yapan sporcular ise fizyolojik veya psikolojik güzelleşme veya form tutmak amacı taşımaktadırlar.

2.3.1.1. Profesyonel spor

Sporu meslek haline getirip para kazanmayı amaçlayan sporculara profesyonel sporcu denir. Günümüz şartlarında profesyonel spor yapanlar amatör spor yapanlara göre bir hayli azdır. Öyle ki spor yapanların yüzde 99'u amatör iken sadece yüzde 1lik kısmı profesyonel spor yaparak bu işi kendilerine meslek edinmişlerdir.

Profesyonel sporcular gerek takım sporlarında gerekse ferdi sporlarda görev alarak spor sayesinde maddi açıdan hayatlarını devam ettirmekte ve spora bir meslek gözüyle bakmaktadırlar. Spordan para kazanamayan, sporu eğlence, sağlık veya buna benzer sebepler için yapan bir sporcu profesyonel bir sporcu olarak değerlendirilmemektedir. Bu tür sporcular amatör sporcu olarak adlandırılmaktadır.

2.3.1.2 Amatör spor

Sporu bir kar amacı gütmeksizin, eğlence, hobi, fizyolojik güzelleşme veya psikolojik rahatlama için yapan sporculara amatör sporcular denmektedir. Bu tür sporcuların sayıları profesyonel sporcuların sayılarına göre bir hayli fazladır.

Amatör sporcular spor okullarında, fitness merkezlerinde veya benzer hizmet veren kuruluşlarda spor hayatlarını belli maddi bedeller ödeyerek devam ettirmektedirler. Profesyonel sporcuların tam tersine amatör sporcular genellikle iş veya okuldan kalan artı zamanlarını değerlendirmek için spora yönelmektedirler.

2.3.1.3 Rehabilitasyon sporu

Rehabilitasyon, kişinin doğuştan veya sonradan, herhangi bir nedenle oluşan kalıcı veya geçici yetersizliklerinin, kaybedilmiş bazen de limitlenmiş olan fonksiyonel kapasitesinin belirlenerek tedavi edilmesi, psikolojik sosyal ve mesleki açıdan da desteklenerek günlük yaşamda bağımsız duruma gelmesini sağlamaktır. Çok yönlü tedavi yaklaşımı olan rehabilitasyon, bedensel özürülülerde hastalığa ve hastaya özgü fizyoterapi ve rehabilitasyon programını gerektirir ve rehabilitasyon programının standardizasyonu yoktur. Rehabilitasyon tedavisi ekibinde fizik tedavi uzmanı, fizik tedavi uzmanı, psikolog ve sosyal hizmet uzmanı gibi kişiler yer alır.

Geçmişte ve günümüzde bazen Rehabilitasyona ihtiyaç duyan hastalara spor yoluyla yardım edilmiştir ve edilmektedir. Spor psikolojik ve fizyolojik olarak insan yapısını düzeltmekte ve iyileştirmektedir. Bu nedenle spor ve rehabilitasyon çoğu zaman iç içedir. Rehabilitasyon sporuna ihtiyaç duyan kişilerin bu durumdan maddi olarak herhangi bir beklenti içine girmeleri söz konusu değildir. Amaçları sadece psikolojik veya fizyolojik tedavidir.

2.3.2. Tekerlekli Sandalye Basketbolu

2.3.2.1. Tekerlekli sandalye basketbolu

Tekerlekli sandalye basketbolu, genellikle engelliler arasında oynanan bir spor dalıdır. Ancak bazı ülkelerde engelsiz atletlerin de tekerlekli sandalye kullanma şartıyla katılıp oynayabildiği karışık takımlar mevcuttur. Bu spor türü, basketbolun temel kurallarına uyularak engelliler için uyarlanmış halidir. Maçlarda standart büyüklükteki bir basketbol sahası ve standart yükseklikte potalar kullanılır. Kurallarda bazı ufak değişiklikler vardır. Örneğin basketboldaki hatalı yürüme yerine, burada bir atlet topu sektirmeden veya elinden çıkarmadan sandalyenin tekerine 2. defa dokunduğunda kural hatası yapmış olur. Paralimpik Oyunları'nda da yer alan tekerlekli sandalye basketbolu dünya genelinde kayda değer bir ilgi ve rekabet alanına sahiptir. Uluslararası Tekerlekli Sandalye Basketbolu Federasyonu (IWBF) dünya genelinde bu sporun düzenleyicisi ve

yöneticisidir. Türkiye’de de Bedensel Engelliler Federasyonu’nun düzenlediği ligler ve kupalar mevcuttur.

Tekerlekli sandalye basketbolu çok yüksek fiziksel kondisyon ve teknik beceriyle birlikte hızlı yer değiştirmeyi gerektiren ve Paralimpik sporlar arasında çok popüler ve önemli bir yere sahip bir spor dalıdır. Normal basketbolla aynı saha ölçülerinde oynanır. Kurallar, teknik–taktik, hücum ve müdafaa özellikleri neredeyse birebir aynıdır. Normal basketboldan en büyük farkı tekerlekli sandalyedir. Tekerlekli sandalye basketbolunda mücadele eden sporcular engellidir. Fakat mücadele had safhadadır. Engelliler sahaya çıktıklarında engel durumlarını unutarak kıyasıya bir rekabet içine girmektedirler. Kimi zaman sandalyeden düşer kimi zaman ise sandalye ile beraber takla atarlar. Hızlı ve güçlü olmak, top kabiliyeti, zekâ ve basketbol bilgisi gerekmektedir.

Takımlar sahaya en fazla 12 en az 5 oyuncuyla çıkarlar. Her iki takım da sahada 5’er oyuncuyla mücadele eder. Periyotlar 10’ar dakikadan 4 periyot halinde oynanır. Her oyuncunun 5 faul hakkı vardır. 5 faul hakkını doldurmuş oyuncu oyundan çıkmak zorundadır ve yerine başka bir oyuncu girer. Normal basketboldaki gibi 3, 5, 8 ve 24 saniye kuralları vardır. Oyuncuların sandalyeyle birbirlerine sert şekillerde çarpması, şut atarken veya dripling yaparken birbirlerinin ellerine veya vücutlarına temas etmesi gibi durumlar faul sayılmaktadır. Takımlar sahaya genellikle 2 uzun 2 forvet ve 1 guard olarak çıkarlar. Uzun oyuncuların ribaund alma, pota altı veya orta mesafe atışları ön plandadır. Uzun oyuncular güçlü ve ağır oyunculardır. Bu tip oyuncular bir potadan diğer potaya giderken diğer takımdaki kısa oyuncular bunu engellemeye çalışırlar. Uzun oyunculara bu konuda kısa oyuncular yardım eder ve uzun oyuncuların rahat bir şekilde mesafe kat etmelerini sağlarlar. Kısa oyuncular olarak bilinen forvetler, fastbreak atmak, uzun oyuncuları rakip takım oyuncuları engellemesi durumunda onlara yardım etmek ve gerektiği zaman rakip takım uzunlarını tam sahada tutmak gibi önemli işlevlere sahiptir. Guard oyuncuları ise yine forvet oyuncular gibi rakip uzun oyuncuları gerektiği zaman sahada

durdurmak, topu rakip sahaya taşıyıp oyunu kurmak gibi görevleri üstlenmek ile beraber saha içinde takımı antrenörden sonra organize eden 2. kişi olarak görev yaparlar. Tekerlekli sandalye basketbolunda puanlama sistemi vardır. Her sporcunun kendine özel puanı vardır. Bir takımda sahada oynayan 5 oyuncunun puanları toplamı 14'ü geçmemesi gerekir. Bu puan Avrupa kupaları mücadelesinde ise 14,5 puana çıkmaktadır. Sahadaki 5 oyuncunun belirlenen puanı aşması durumunda ise teknik faul çalınmaktadır.

2.3.2.1.1 Tekerlekli sandalye basketbolu tarihsel gelişimi

1 Şubat 1945'te İngiltere'de 2. Dünya Savaşında çeşitli şekilde yaralanmış ve fiziksel engelleme sahip olmuş insanların rehabilitasyonu için Dr. Guttmann tarafından ortaya çıkarılmış olan tekerlekli sandalye basketbol sporu kısa sürede diğer ülkelerde de aynı amaç için kullanılmaya başlanmıştır. İlk başlarda rehabilitasyon sporu gözüyle bakılan bu spor dalı daha sonraları performans sporu haline gelmiştir.

2. dünya savaşı bitiminde oluşturulan İWBF (uluslararası tekerlekli sandalye basketbol federasyonu), tekerlekli sandalye basketbol organizasyonlarını düzenleyen ve kurallarını belirleyen kuruluştur.

İlk uluslararası müsabakalar 1948 yılında Londra'da gerçekleşmiş, resmi olarak ise 1960 Roma olimpiyatlarının ardından 1. paralimpik oyunlarında müsabakalar düzenlenmiştir. Tekerlekli sandalye basketbolu bu tarihten itibaren her 4 yılda bir düzenlenen Paralimpik oyunlarda düzenli olarak yer almıştır. 1973'te Belçika'da ilk tekerlekli sandalye basketbol dünya şampiyonası düzenlenmiştir. Yine paralimpik oyunlardaki gibi her 4 yılda bir Tekerlekli Sandalye Basketbol Dünya şampiyonası düzenlenmektedir. Paralimpik Oyunlar ve Dünya Şampiyonalarının yanı sıra İWBF Asya, Avrupa, Amerika ve Afrika şampiyonalarında düzenlemektedir.

2.3.2.1.2 Tekerlekli sandalye basketbolunda oyuncu sınıflandırması ve puanlama

Bir takım, kurallar gereği sahaya beş oyuncu ile çıkmak zorundadır. Bu sporcuların engel derece ve düzeyi farklılık gösterebilir. Bu sebeple bazı sporcular sahada avantajlı duruma geçebilir. Oysa sporun amacı basketbol oynamaya istekli tüm engellileri bu branşın içine katmaktır. Bu sebepten dolayı takımlar arasındaki güç dengesini ayarlamak ve engel derecesi yüksek sporcuları da oyunun içerisine katabilmek için engelli sporcular uzman doktor ve gözlemciler tarafından sınıflandırmaya tabi tutulurlar. Sınıflandırma yapılırken oyuncuların engel düzeyleri ve basketbol yetenekleri (şut atma, ribaund, dripling, sandalye kullanma, vb.) göz önünde bulundurulur. Uluslararası federasyon (IWBF) yıllardır kişilerin sadece engel derecelerine göre değil yapabilecekleri spora göre de sınıflandırma sistemleri geliştirmeye çalışmaktadır. Tüm sportif kabiliyetleri sadece düz bir masa üzerinde yapılacak muayene ile belirlemek mümkün değildir. Bu yüzden engelli sporcular oyun sırasında da izlenerek sınıflandırma desteklenir.

Tekerlekli sandalye basketbol oyuncularını 8 farklı puan ile değerlendirirler. Bunlar: 1,0 – 1,5 – 2,0 – 2,5 – 3,0 – 3,5 – 4,0 – 4,5 puanlarıdır. Oyuncunun bedensel engel derecesi arttıkça sahip olacağı sporculuk puanı azalmaktadır. Sınıflamada kolaylık sağlamak amacıyla yarım puan sistemi geliştirilmiştir. Puanı hakkında tam olarak karar verilemeyen sporcular artı veya eksi yarım puan ile değerlendirilirler. Ayrıca 18 yaş altı erkek sporcular, oyuna katıldıkları anda iki puan eksik değerlendirilirler. Genç oyuncu kategorisinde oynatılırlar. Bayan sporcular ise, kendilerine ait bir lig olmamasından dolayı oyuna girdikleri anda bir buçuk puan eksik değerlendirilirler. Puanlamada esas alınan engel durumları şunlardır:

— 1 puan: Karın kaslarında kontrol olmayan T1-T7 paraplejiler. Gövde kaslarında kontrolü olmayan ve kol tutulumu olan polio sekelliler.

— 2 puan: T8-L1 paraplejiler. Alt ekstremitte kontrolü olmayan polio sekelliler.

— 3 puan: Kalça fleksiyon ve adduksiyon kontrolü olan fakat ekstansiyon ve abduksiyon kontrolü olmayan L2-L4 paraplejiler. Alt ekstremitte minimal kontrolü olan polio sekelliler. Kalça dezartikülasyonu veya çok kısa güdüğü kalmış diz üstü ampütasyonlular.

— 4 puan: En az bir tarafında kalça ekstansiyon ve abduksiyon kontrolü olan L5-S1 paraplejiler. Bir bacağı tutulmuş polio sekelliler. Hemipelvektomililer.

— 4,5 puan: Tek taraflı diz altı ampütasyonlular. Bazı çift taraflı diz altı ampütasyonlular. Kalça, diz ayak bileğinde ileri derecede ortopedik sorunu olanlar. Bir veya iki taraflı ayak bileği ve ayakta minimal tutulumu olan polio sekelliler.

2.3.2.1.3. Tekerlekli sandalye

Tekerlekli sandalye, oyuncunun bir parçasıdır ve bacakların yerini alır. Bu yüzden hareket etmede ve manevra yapmada en yüksek kolaylığı sağlayacak şekilde dizayn edilmiş olmalıdır. Burada sportif performansın, kullanılan araç ve gereçlerden ne kadar etkilendiği ortaya çıkmaktadır. Tekerlekli sandalyeyi kullanma performansını etkileyen bileşenleri bulmak amacıyla yapılan biyomekaniksel testlerde, sportif performans sırasında tekerlekler, sandalye kasası, sandalyenin yapıldığı madde, mil yatağı, teker tutuş yeri (itiş çemberi), ayaklık gibi sandalye üzerindeki her parça incelenmiş ve bu parçaların her birinin tekerlek çevirme direncine, manevra kabiliyetine, konforuna, ağırlığına, güç transferine ve dayanıklılığına doğrudan etkide bulunduğu tespit edilmiştir. Tekerlekli sandalye bölümlerini şöyle sıralayabiliriz:

- Sırt dayanağı,
- Kol koruması,
- Bacak koruması,
- Bacak koruma kemeri,
- Ayak koruması,
- Ayaklık,

- Sürüş tekeri,
- Arka teker,
- Ön tekerler,
- Teker mili,
- İtiş çemberi,
- Oturak minderi.

Müsabakalarda kullanılacak tekerlekli sandalyelere IWBF tarafından belirli standartlar getirilmiştir. Bu standartlar şunlardır:

— Sporcunun ayaklarını koymasına gereken ve gelecek darbelere karşı korunmasını sağlayacak olan ayaklığın ileri sürüş pozisyonunda yerden yüksekliği en fazla 11 cm olmalı, kenarları sivri ve keskin olmamalıdır.

— Tekerlekli sandalyenin yerden oturulan bölüme kadar olan yüksekliği ileri sürüş pozisyonunda en fazla 53 cm olmalıdır.

— Tekerlekli sandalyenin ön tarafındaki küçük dümen tekeri ihtiyaca göre bir veya iki tane olabilir.

— Sandalyenin arka tarafında bir veya iki adet küçük denge tekeri bulunmaktadır. Bu tekerlekler denge sağlamada ve arkaya doğru düşmeleri önlemede etkili olur ve yerden yüksekliği 2 cm'dir.

— Tekerlekli sandalyenin sürüş tekerine sabitlenmiş olarak bulunan ve oyuncuların sandalyelerini hareket etmelerini, manevra yapmalarını sağlayan ve kolaylaştıran itiş çemberi bulunur. Birbirinden bağımsız olarak çalışan sürüş tekerleklerinin üzerinde bulunan itiş çemberinin biyomekanik olarak sporcuya uygun olması ve ergonomik olarak tasarlanması sakatlanma riskini önemli ölçüde azaltmaktadır.

— Sporcuların kullandığı sürüş tekerinin çapı en fazla 69 santimetredir. Sürüş tekerlekleri genellikle açılıdır. Bu sandalyenin manevra kabiliyetini artırır ve oyuncunun kullanımını kolaylaştırır.

— Spor sandalyelerinde kullanılan oturak minderinin ölçüleri engelli sporcuların fiziksel durumlarına göre belirlenmektedir. Yüksek puanlı sporcular için (3,5 – 4,0 – 4,5 puan) minder kalınlığı 5 cm'yi geçemez. Düşük puanlı sporcular için ise (3 puan ve altı) minder kalınlığı en fazla 10 cm'ye kadar çıkabilir.

Minderler köşelerinden katlandığında uçları birbirine değmemeli ve hiçbir tahta veya sert madde oturulan bölüme veya mindere eklenmemelidir.

— Tekerlekli sandalye üzerinde oturma bölgesinin sağ ve sol kenarlarında oyuncuların sürüş anında yaralanmalarını önlemek için kol korumaları bulunur. Bu korumalar oyuncuların kollarının sürüş tekerine sürtünerek yaralanmaların önüne geçmek için tasarlanmıştır. Kol korumalarının yüksekliği oyuncuların fiziksel yeterliliklerine ve isteklerine göre değişebilir.

2.3.2.1.4. Oyuncuların müsabaka esnasında kullandıkları malzemeler

Tekerlekli sandalye basketbolunda oyuncular sandalyenin yanı sıra oluşabilecek çarpma, düşme ve benzeri durumlarda yaralanmamak, yaralanmaya sebep olmamak ve tekerlekli sandalyede daha rahat hareket edebilmek için çeşitli materyaller kullanabilirler. Sandalyeden düşme ve yaralanma riski yüksek olan sporcularda düşmeyi önlemek için bacak ve ayak kemerleri yardımı ile ekstra tedbirler alınabilir. Tekerlekli sandalyelerin ön kısımları genellikle yuvarlak ve yaralanmayı önleyebilecek şekilde imal edilir. Ancak yine de ayak ve bacakları korumak amacıyla metal kısımlar yumuşak bir madde ile sarılabilir. Arka denge tekerlekleri de çarpışma anında sporculara zarar vermemesi için yumuşak bir madde ile sarılmalıdır. Ayrıca hem sürüş tekerleklerini darbeden korumak hem de parmakların tellerin arasına sıkışmasını engellemek amacıyla koruyucu kapaklar kullanılabilir.

2.3.2.1.5. Tekerlekli sandalye basketbol müsabaka yönetmeliği

Tekerlekli Sandalye Basketbol Müsabaka Yönetmeliği aşağıdaki gibidir:

Birinci Bölüm: Genel Hükümler

Amaç:

Madde 1- Bu Yönetmeliğin amacı; Uluslararası Tekerlekli Sandalye Basketbol Federasyonu ve Dünya Bedensel Engelliler Birliği (IWBF) kuralları uyarınca yurt içinde düzenlenecek bedensel engelliler tekerlekli sandalye basketbol müsabakalarında uygulanacak kuralları belirlemektir.

Kapsam:

Madde 2- Bu Yönetmelik, yurt içinde yapılacak resmi ve özel bütün bedensel engelliler tekerlekli sandalye basketbol müsabakaları ile bu müsabakalara katılan kulüpler, yöneticiler refakatçiler, antrenörler ve sporcuları kapsar.

Dayanak:

Madde 3- Bu Yönetmelik, 3289 sayılı Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü'nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun'un 2 ve 10'uncu maddelerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar:

Madde 4- Bu Yönetmelikte geçen;
Genel Müdürlük: Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünü,
Genel Müdür: Gençlik ve Spor Genel Müdürünü,
Federasyon: Engelliler Spor Federasyonunu,
İl Müdürlüğü: Gençlik ve Spor İl Müdürlüğünü,
İl Temsilciliği: Engelliler Spor İl Temsilciliğini,
İl Temsilcisi: Engelliler Spor İl Temsilcisini,
İlçe Müdürlüğü: Gençlik ve Spor İlçe Müdürlüğünü,
IWBF: Dünya Bedensel Engelliler Birliğini,
İNAS-FMH: Uluslararası Engelliler Spor Birliği'ni,
Yönetim Kurulu: Engelliler Spor Federasyonu Yönetim Kurulunu ifade eder.

İkinci Bölüm: Müsabakalarla İlgili Hükümler

Müsabaka mevsimi:

Madde 5- Federasyonun müsabaka mevsimi, 1 Ocak–31 Aralık tarihleri arasındadır.

Müsabakalara katılma:

Madde 6- Her il veya kulüp temsilcileri müsabakalara katılacak sporcuların isim listesini kategorilerine ve branşlarına göre zamanında silintisiz ve eksiksiz olarak

müsabaka tertip kuruluna verir. Zorunlu hallerde değişiklik isteği, ilgili müsabakalardan en az 2 saat önce tertip kuruluna gerekçeli olarak bildirilir.

Müsabakalara katılacak sporcularda aranacak şartlar:

Madde 7- Müsabakalara katılacak sporcularda, kategorilerinin yaş sınırlarına uygun olarak kimlik kartları ve lisanslarının vize edilmiş olmaları şartı aranır.

Müsabaka çeşitleri:

Madde 8- Bedensel engelliler tekerlekli sandalye basketbol müsabakaları resmi ve özel olmak üzere iki çeşittir.

a) Resmi müsabakalar

Resmi müsabakalar, Genel Müdürlük, Federasyon, il veya ilçe müdürlükleri tarafından düzenlenir ve yürütülür.

b) Özel müsabakalar

Özel müsabakalar, resmi müsabakalar dışında kalan müsabakalardır. İllerde yapılan özel müsabakalar için il müdürlüklerinden, iller arası veya yabancılarla yapılacak özel müsabakalar için, Federasyondan izin almak gerekir.

Bedensel engelliler tekerlekli sandalye basketbol branşında milletlerarası müsabakalarda ancak, Federasyonca belirlenen isim listesindeki sporcular yarışır.

Müsabaka usulleri:

Madde 9- Bedensel engelliler tekerlekli sandalye basketbol müsabakaları, takım ve deplasmanlı lig olmak üzere aşağıdaki sistemlerde yapılır.

a) Puanlama

b) Eleme

İzne tabi müsabakalar:

Madde 10- İllerde, iller arası veya yabancılarla yapılacak ikili müsabakalar Federasyonun teklifi ve Genel Müdürün onayı ile yapılır.

Kategoriler:

Madde 11- Kategoriler konusunda Uluslararası Tekerlekli Sandalye Basketbol Federasyonu ve Dünya Bedensel Engelliler Birliği kuralları uygulanır.

Tertip kurulları:

Madde 12- Federasyon tarafından düzenlenen müsabakalar için, müsabaka tertip kurulu kurulur. Bu kurulun başkanı Federasyonca görevlendirilir; başkan yardımcısı ise müsabakanın yapıldığı ilin engelliler spor il temsilcisidir. Ayrıca illeri ve kulüpleri temsilen gelen yöneticilerin kendi aralarında seçecekleri, grup müsabakalarında 3, Türkiye şampiyonalarında 5 kişiden oluşur.

Tertip kurullarının görev ve yetkileri:

Madde 13- Müsabaka tertip kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Federasyon tarafından gönderilen müsabaka programını uygulamak,
- b) Müsabakaya girecek takımların isim listelerini müsabaka kura çekimi için Merkez Hakem Kurulu'na teslim etmek.

İl tertip kurulunun kuruluşu:

Madde 14- İl Müdürlüklerince düzenlenecek müsabakalar için il temsilciliklerine yardımcı olmak ve iki yıl görev yapmak üzere il tertip kurulları kurulur. Bu kurulların başkanı il temsilcileri olup kurul üyeleri bedensel engelliler tekerlekli sandalye basketbol faaliyeti gösteren kulüplerin temsilciliklerinden seçilen 3 asıl, 3 yedek üyeden teşekkül eder. Yeterli sayıda tekerlekli sandalye basketbol faaliyeti gösteren kulüp yoksa eksik kalan üyeler il müdürlüklerince, tekerlekli sandalye basketbol sporundan anlayanlar arasından tamamlanarak kurul oluşturulur.

İl tertip kurulunun görev ve yetkileri:

Madde 15- İl tertip kurulunun görev ve yetkileri şunlardır:

- a) Federasyonca gönderilen müsabaka programını uygulamak,
- b) Müsabaka yapılacak salonu, il müdürlükleri imkânları ile hazır hale getirmek,
- c) Müsabakalar için gerekli olan her türlü malzeme, araç ve teçhizatı il müdürlükleri kanalı ile temin etmek ve hazır bulundurmak,

- d) Hakem Kurulu bulunmayan illerde, İl Temsilcisi tarafından tayin edilen hakemleri görevlendirmek,
e) Federasyon ve İl Temsilciliğince verilen görevleri yapmak.

Tescil ve vize şartı:

Madde 16- Federasyonca düzenlenecek müsabakalara katılacak tescilli kulüp ve sporcuların lisanslarını o yıl içerisinde vize yaptırmaları zorunludur.

Birleşen veya isim değiştiren kulüpler:

Madde 17- Birleşen veya isim değiştiren kulüplerin sporcuları, birleşmek veya isim değişikliği yapmak sureti ile meydana gelen yeni kulübün tescili ile bu kulübün sporcusu olurlar.

Müsabakanın ertelenmesi ve müsabaka yerinin değiştirilmesi:

Madde 18- Müsabakalar, belirlenen yer ve zamanda başlatılır. Müsabaka ancak zorunlu nedenler ile başka bir güne bırakılabilir. Zorunlu hallerde erteleme yetkisi tertip kuruluna aittir. Ertelenen müsabakalar tertip kurulunun tespit edeceği yer ve zamanda yapılır. Faaliyet programında yer alan müsabakaların ertelenmesi veya müsabaka yerinin değiştirilmesi, yönetim kurulu kararı, Federasyonun teklifi ve Genel Müdürün onayı ile yapılır.

Takım kadroları:

Madde 19- İl veya kulüp idarecileri, kuralar çekilmeden önce takım sporcularının isim listesini tertip kuruluna vermek zorundadır.

Müsabaka süreleri:

Madde 20- Oyun aralarında normal olarak 10 dakikalık bir dinlenme süresi bulunan 20'şer dakikalık iki devreden ibarettir. Bu esaslar İl Müdürlüklerine bildirilir.

Müsabaka neticeleri:

Madde 21- Uluslararası kurallara göre sona eren müsabakaların teknik sonuçları hakem raporu ile belli olur.

Neticelerin ilanı:

Madde 22- Hükmen yenilmiş veya yenmiş sayılmayı gerektiren müsabakaların sonuçları hakem raporları ve gerekirse yapılacak tahkikata istinaden, o müsabakayı tertip eden makam veya heyetçe tasdik edilir ve ilan olunur.

Hükmen yenik sayılma:

Madde 23- Uluslararası Tekerlekli Sandalye Basketbol Federasyonu ve Dünya Bedensel Engelliler Birliğinin kural ve esaslarına uymayan takım ve sporcu diskalifiye edilir ve hükmen yenik sayılır.

Üçüncü Bölüm: Hakemler, Temsilciler, Gözlemciler

Hakemlerin tayini:

Madde 24- Yurt içinde yapılacak olan ulusal ve uluslararası bütün müsabakalarda görev alacak hakemlerin tayini Merkez Hakem Kurulunun tespiti ve Federasyonun onayı ile yapılır. İllerin düzenleyecekleri özel ve resmi müsabakaların il hakem kurulu üyesi ve hakemlerinin tayini ise, il hakem kurulunun tespiti, il temsilcisinin teklifi ve İl Müdürünün onayı ile yapılır.

Sporcu kıyafetleri:

Madde 25- Federasyonca ve illerde düzenlenecek müsabakalara katılacak olan takım sporcularının kıyafetleri Uluslararası Tekerlekli Sandalye Basketbol Federasyonu ve IWBF kural ve esaslarında belirlenen nitelikte olması gerekir.

Müsabakaların yönetimi ve hakem sayıları:

Madde 26- Müsabakalar 2 orta hakem ve 4 masa hakemi olmak üzere toplam 6 hakemle yönetilir. Masa hakemlerinden birisi sınıflandırma puanlarını kontrol etmekle yükümlüdür.

Hakemlerin müsabakalar öncesi görevleri:

Madde 27- Hakemlerin müsabakalar öncesi görevleri şunlardır;

- a) Bütün hakemlerin bir araya gelerek salonun fiziki şartlarını, yerleşim düzenini skorbort ve teçhizatın uluslararası ölçülere uygun olup olmadığını kontrol etmek,
- b) Kronometreleri, sporcu malzemelerini ve kıyafetlerini kontrol etmek.

Hakemlerin müsabaka sırasındaki görevleri:

Madde 28- Hakemlerin müsabaka sırasındaki görevleri şunlardır;

- a) Kıyafet talimatına uygun kıyafet giymek,
- b) Merkez Hakem Kurulunca sınıflarına göre belirlenmiş kokartları takmak,
- c) Organizasyonu olumsuz yönde etkileyecek hareket ve davranışlardan kaçınmak,
- d) Yetkili kurullarca verilecek hakemlikle ilgili diğer görevleri yapmak,
- e) Müsabakaların düzenli bir şekilde yürümesi için gerekli tedbirleri almak,
- f) Salonun düzenininin sağlanmasına yardımcı olmak,
- g) Sporcuların sağlık durumlarının tehlikeye girmesine izin vermemek,
- h) Müsabakaların hatasız yapılması için gerekli özen ve dikkati göstermek,
- ı) Müsabaka neticelerinin hatasız ve noksansız olarak işlenmesini ve değerlendirilmesini sağlamak.

Hakemlerin müsabaka sonrası görevleri:

Madde 29- Hakemlerin müsabaka sonrası görevleri şunlardır;

- a) Müsabaka sonuçlarını Federasyon yetkilisine vermek,
- b) Müsabaka ile ilgili yapılması gereken bir açıklama varsa bunu yazılı rapor haline getirmek,
- c) Merkez Hakem Kurulunun hazırladığı raporu usulüne uygun olarak doldurmak ve müsabaka bitim tarihinden itibaren bir hafta içinde Federasyona iletmek.

Temsilci ve gözlemcilerin görevleri:

Madde 30- Temsilci ve gözlemcilerin görev ve yetkileri aşağıda belirtilmiştir.

- a) Müsabakaları izlemek ve sonuçlarını rapor etmek.
- b) Hakemlerin görevlerini yerine getirip getirmediğini değerlendirmek ve bu konuda düzenledikleri raporu Federasyona vermek.
- c) Müsabaka sonunda teknik ve idari yönden müsabakanın değerlendirmesini yapmak ve düzenleyecekleri raporu Federasyona sunmak.

Temsilci ve gözlemciler Federasyon tarafından görevlendirilirler ve müsabakalar sırasında hakemlere ve müsabaka organizasyonuna herhangi bir şekilde karışamaz ve müdahale edemezler.

Ödüller:

Madde 31- Federasyonca düzenlenen ulusal ve uluslararası müsabakalarda derece elde eden başarılı sporcu, antrenör, teknik direktör ve kulüplere 04/01/1993 tarihli ve 21455 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Başarılı Sporcular ile Bu Sporcuların Teknik Direktör ve Antrenörlerine Ayni ve Nakdi Yardım Yapılmasına ve Ödül Verilmesine Dair Yönetmelik esaslarına göre ödül verilir.

İtirazlar:

Madde 32- İtirazlar aşağıdaki şekilde yapılır.

- a) Müsabakadan önce yapılacak itirazlar takım idarecisi veya takım kaptanı tarafından bizzat başhakeme müracaat edilerek itiraz nedeni belirtilmek suretiyle yazılı olarak yapılır ve itirazın yapıldığını belirtmek için sayı cetvelindeki itiraz hanesi imzalanır. İtiraz anında idareci yevmiyesinin 10 katı tutarındaki teminat tutanakla Federasyon temsilcisine ödenir.
- b) Müsabaka sırasında yapılacak itirazlar oyunun durması (zamanın ilk ölü olduğu durumda) halinde bizzat başhakeme yapılır. Her türlü itirazda teminat anında Federasyon temsilcisine yatırılır. Bu bedel yatırılmadığı takdirde itirazlar kabul edilmez.
- c) İtirazın Federasyonun ilgili kurulları tarafından reddedilmesi durumunda bu bedel Genel Müdürlüğün Federasyonlar Fonundaki Amatör Spor Hesabına yatırılır.
- d) İtirazın haklı görülmesi durumunda ise aynı bedel tutanakla birlikte takım yetkilisine iade edilir.
- e) Oyuncu sınıflamaları ile ilgili itirazlar sınıflandırma talimat ve esasları dikkate alınarak değerlendirilir.
- f) Maç sayı cetvelinin başhakem tarafından imzalanmasından sonra yapılacak itirazlar aynı bedelle Federasyona yapılır.

Cezalar:

Madde 33- Bu Yönetmeliğe göre, suç işleyen idareci, refakatçi, antrenör, hakem ve sporcular 07/01/1993 tarihli ve 21458 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Amatör Spor Dalları Ceza Yönetmeliği hükümlerine göre cezalandırılır.

Dördüncü Bölüm: Çeşitli ve Son Hükümler

Yabancı uyruklu sporcu sayısı:

Madde 34- Yabancı uyruklu olup en az 1 yıl geçerli ikamet tezkeresi bulunan ve sporcu lisansı, tescil, vize ve transfer işlemini yaptıran sporcular Federasyonca düzenlenecek müsabakalara katılabilirler. Bu sporcular, uyuşunda bulunduğu ülkenin milli maçları hariç, yabancı bir takımda yer alamazlar. Yabancı takımda yer aldıkları tespit edilenlerin durumu Uluslararası Federasyona bildirilir. Yabancı uyruklu sporcu sayısı her yıl Federasyon Yönetim Kurulu Kararı ile belirlenir. Bu sporcular milli takımda yarışamazlar, bunların transfer işlemleri 07.08.1998 tarihli ve 23426 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Sporcu Lisans, Tescil, Vize ve Transfer Yönetmeliği esaslarına göre yapılır.

Yurtdışından gelecek sporcular:

Madde 35- Türk vatandaşı olup yurt dışında bulunan ve herhangi bir takımda yer almamış sporcular, Türkiye'deki takımların birinde lisans çıkarmak kaydı ile o takım adına yarışabilirler. Bu sporcular başka ülkelerin milli takımlarında yer almamak şartı ile Türk Milli Takımında da yer alabilirler.

Sporu bırakma töreni:

Madde 36- Tekerlekli sandalye basketbol sporunu yapan sporcular Federasyonun izniyle sporu bırakma töreni yapabilir. Ancak sporu bırakan sporcu tekrar faal sporculuğa dönemez.

Yönetmelikte yer almayan hususlar:

Madde 37- Bu Yönetmelikte yer almayan konularda Uluslararası Tekerlekli Sandalye Basketbol Federasyonu ve Dünya Bedensel Engelliler Birliğinin kuralları ile Federasyon Yönetim Kurulunca alınacak kararlar, Genel Müdürlüğün onayından sonra uygulanır.

Yürürlük:

Madde 38- Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme:

Madde 39- Bu Yönetmelik hükümleri Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğünce yürütülür.

2.3.2.2. BJK tekerlekli sandalye basketbol takımı

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı Türkiye Tekerlekli Sandalye Basketbol Ligi ve Avrupa Şampiyonalarında yakaladığı istikrar ile tanınmaktadır. Takım kurulduğu tarihten itibaren Türkiye'deki diğer tekerlekli sandalye basketbol takımlarına örnek olmuştur. BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı duruşuyla, sponsoruyla, teknik heyeti ve oyuncularıyla yakaladığı başarılar sayesinde bu spor ile ilgilenenlerin taktirlerini toplamıştır.

2.3.2.2.1. BJK tekerlekli sandalye basketbol takımı tarihi ve başarıları

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı, 2002 Yılında o zamanki BJK Başkanı Serdar Bilgili tarafından kurulmuştur. 10 Yıldan beri aralıksız faaliyet gösteren takımın başarıları şunlardır;

- 2005–2006 ve 2006–2007 Türkiye Ligi Şampiyonu
- 2002–2003, 2003–2004, 2008–2009, 2010–2011 Türkiye Ligi 2.si
- 2009–2010 Türkiye 4.sü
- 2010–2011 Avrupa Andre Wergauwen Kupası Şampiyonu
- 2011–2012 Avrupa Willy Brinkman Kupası Şampiyonu
- 2009–2010 Avrupa Andre Wergauwen Kupası 3.sü

- 2008–2009 Avrupa Andre Wergauwen Kupası 2.si

2.3.2.2.2. BJK tekerlekli sandalye basketbol takımı teknik heyet ve kadrosu

Menejer: Erdem Göksel

Menajer Yardımcısı: Handan Karatekin

Antrenör: Mehmet Önüt

Mekanisyen: Ekrem Bektaşoğlu

Masör: Gökhan Kesen

Sporcu: Kaan Dalay

Sporcu: Aytaç Ercan

Sporcu: Bülent Yılmaz

Sporcu: Deniz Acar

Sporcu: Cem Gezinci

Sporcu: Ali Alu

Sporcu: Engin Ekinci

Sporcu: İlhan Tuncay

Sporcu: Cafer Yumuk

Sporcu: Yasin Cırgaoğlu

Sporcu: Zafer Gültekin

Sporcu: Yasemin Can Güler

2.3.2.2.3. BJK tekerlekli sandalye basketbol takımı sponsoru

Türkiye’de takımlara sponsor olmak isteyen firmalar henüz tekerlekli sandalye basketbol sporuna yatırım yapmayı ön planda tutmamaktadırlar. Bunun en önemli sebebi olarak ise tekerlekli sandalye basketbol sporunu normal bir mücadele sporu olarak görmeyip rehabilitasyon sporu olarak görmeleridir. Ayrıca tekerlekli sandalye basketbol sporu diğer sporlar arasında olmaması sponsorların yatırımdan kaçınmalarına bir başka sebep olarak gösterilebilir.

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol takımı kendi branşında rakip takımlar arasında BJK markası adı altında olduğu için daha çok tanınmaktadır ve elde ettiği başarılar bu sayede daha çok ön plana çıkmaktadır. Bunun neticesinde DG FARMA şirketi BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımına reklam amaçlı sponsor desteği sağlayıp takımın resmi sponsoru olmuştur. DG FARMA son bir buçuk sezondan beri takımın resmi sponsoru oluş ve takımın bütün giderlerini karşılamıştır. Sporcu ve teknik heyetin maaşları, deplasman ve konaklama giderleri ve diğer giderlerin hepsini DG FARMA takıma sponsor olarak üstüne almıştır.

3. VERİ VE YÖNTEM

Bu bölümde çalışma için yapılan araştırma ile ilgili bilgiler verilecektir. Çalışma kapsamında istatistik ve sözlü görüşme yöntemi uygulanmış olup veri toplama ve analiz sürecine ilişkin uygulanan araştırma yöntemi açıklanmıştır.

3.1. ARAŞTIRMANIN KONUSU VE AMACI

Bu tezde BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sponsorunun takıma sağladığı katkıları ortaya koyabilmek için takımın Türkiye Tekerlekli Sandalye Basketbol 1. Ligi ve Avrupa Kupalarında bir önceki sezona göre elde ettiği galibiyet yüzdesi istatistik yöntemi ile incelenmiştir.. BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının 2009–2010 ve 2010–2011 sezonlarında Türkiye ligi ve Avrupa kupalarında elde ettiği başarılar göz önüne alınmış takımın sponsorlu ve sponsorsuz hali karşılaştırılmıştır. Böylelikle BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sponsoru DG FARMA'nın takıma olan katkısı sonuçlarla ortaya konulmuştur.

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının yöneticisi, sporcuları ve sponsor firmadan yetkili bir kişi ile sözlü görüşmeler yapılmıştır. BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı yöneticisi, sporcuları ve sponsoru ile yapılmış bu sözlü görüşmede sorulan sorularla yönetici ve sporcuların görüş ve fikirleri birleştirilerek sponsorun takım üzerindeki etki ve katkısı bir başka yöntem olan sözlü görüşme yöntemi ile de ortaya konulmaya çalışılmıştır. Ayrıca sponsor firma DG

FARMA'dan yetkili bir kişi ile de gerçekleştirilen sözlü görüşmede DG FARMA'nın BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımına sosyal sorumluluk olarak mı yoksa profesyonel olarak mı baktığı öğrenilmeye çalışılmıştır.

Bu tezin araştırma konusu BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sponsoru DG FARMA'nın takıma katkısının ne düzeyde olduğunu öğrenmenin yanı sıra BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımını konu edinerek bu sporu tanıtmak ve tekerlekli sandalye basketbol sporunun nasıl bir spor dalı olduğunu ortaya koymaktır.

Günümüzde tekerlekli sandalye basketbol sporunun fazla tanınmaması ve bu sporu yapan sporcuların engele sahip olması sebebiyle bu spor rehabilitasyon sporu adı altında anılmakta ve bu sporun tedavi amacıyla kullanıldığı sanılmaktadır. Oysaki tekerlekli sandalye basketbol sporunu yapan sporcular bu sporu tedavi için yapmamakta ve bu spordan maddi gelir elde edip bu spora bir meslek gözü ile bakmaktadırlar. Bu tezle beraber BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sponsoru DG FARMA'nın takıma katkısı ve tekerlekli sandalye basketbol sporunun nasıl bir spor dalı olduğu ortaya konulacaktır.

Türkiye'de engelli sporlarından tekerlekli sandalye basketbol sporunda sponsorluk ile ilgili yapılan araştırmalar sonucunda bir çalışmaya rastlanmaması ve bu nedenle alanında bir ilk olması sebebiyle Türk engelli sporlarına özellikle Türk tekerlekli sandalye basketbol sporunu tanıtmaması ve tekerlekli sandalye basketbol sporunda sponsorlukla ilgili bilgiler sunması bu çalışmanın literatüre ve spor endüstrisine olan katkılarıdır.

3.2. ARAşTIRMA SORULARI VE HİPOTEZLERİ

Bu çalışmada temel olarak araştırılan olgu BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sponsorunun takıma olan katkısıdır. Bu katkının belirlenmesi için BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının 2009-2010 ve 2010-2011 sezonu başarı durumu incelenmiştir. Ayrıca BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı yönetici,

4 sporcusu ve takımın sponsoru DG FARMA'dan bir yetkili kişi ile sözlü görüşmeler yapılmıştır. Yapılan bu tezin amacı doğrultusunda cevap verilmek istenen sorular şu şekilde sıralanmıştır:

- a. BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sponsoru DG FARMA'nın takıma katkısı var mıdır?
- b. DG FARMA yatırım yaptığı BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımına sosyal sorumluluk düşüncesiyle mi yoksa profesyonel olarak takımın tanınmışlığını göz önünde bulundurarak DG FARMA adını duyurma amaçlı mı sponsor olmuştur ?
- c. Tekerlekli sandalye basketbolu rehabilite amaçlı mı yoksa profesyonel amaçlı mı yapılmaktadır?

Bu sorulara bağlı hipotezler aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sponsoru DG FARMA'nın takıma maddi ve manevi olarak katkısı yüksek düzeydedir.
- DG FARMA yatırım yaptığı BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımına profesyonel olarak bakmakta ve takımın isim tanınmışlığını kullanarak DG FARMA markasını duyurma amacındadır.
- Tekerlekli sandalye basketbol sporu rehabilite amaçlı olarak değil profesyonel amaçlı olarak sporcularca bir meslek gözüyle görülmektedir.

3.3. ARAŞTIRMA EVRENİ VE ÖRNEKLEME

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı yöneticisi, sporcuları ve sponsoru DG FARMA araştırmanın evrenini oluşturmaktadır.

Türkiye Tekerlekli Sandalye Basketbol ligi takımlarından BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı ligdeki diğer takımlara göre daha uygun bulunmuş sponsoru, yöneticisi ve sporcularının daha koordineli ve organize çalıştığı gözlemlendiği için bu tezde BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı üzerinden hedeflenen amaçlara

ulaşılmaya çalışılmıştır. BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımından 4 sporcu ile sözlü görüşme yapılmış ve takımdaki diğer sporculara örneklenmiştir.

3.4 ARAŞTIRMA YÖNTEMİ

Çalışmanın daha önceki bölümlerinde literatürdeki kavramlar ve çalışmalara açıklanmış ve bu çalışmada yer alan araştırmanın konusu, amacı ve hipotezleri açıklanmıştır. Araştırma yöntemi bölümünde ise araştırmada kullanılan veri toplama yöntemi ve toplanan verileri çözümleme süreci açıklanmıştır.

3.4.1. Veri Toplama Yöntemi

Bu araştırmada birincil ve ikincil verilerden yararlanılmıştır. BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının 2009-2010 ve 2010-2011 sezonlarında tutulan istatistikleri elde edilerek ve sözlü görüşme yöntemiyle birebir olarak BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı yöneticisi, sporcuları ve sponsor firma DG FARMA'dan yetkili bir kişi ile görüşülmüştür. Bu yöntem görüşülen BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı yöneticisi, sporcuları ve sponsor firmanın araştırılan konu hakkında derinlemesine bilgi sağlaması bakımından önemlidir.

Araştırma kapsamında istatistik yönteminin tercih edilmesinin sebebi BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının sponsorsuz 2009-2010 ve sponsorlu 2010-2011 sezonlarını karşılaştırmak ve elde edilen sonuçları göz önünde bulundurarak iki sezon arasındaki farkı ortaya koymaktır. Böylece BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının sponsorsuz geçen sezonunda elde ettiği sonuçları sponsorlu geçen sezonda elde ettiği sonuçlarla karşılaştırılmış iki sezon arasındaki farkı bulunmuş ve sponsorun takıma sağladığı başarı katkısı ortaya konulmuştur.

Araştırma kapsamındaki sözlü görüşme yönteminde BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı yöneticisi sponsorun takım için sağladığı maddi katkıları ayrıca manevi olarak takıma gösterdiği özeni anlatmıştır. Yine sözlü görüşme yöntemi ile BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımından 4 sporcu ile görüşülmüş

sporcuların sponsor hakkında görüş ve fikirlerinin yanı sıra bu spor hakkındaki düşünceleri ve bu spora hangi bakış açısı ile yaklaştıkları anlaşılmıştır. BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sponsoru DG FARMA yetkilisi ile yapılan sözlü görüşmede ise sponsor firmanın takıma hangi amaçla sponsor olduğu ve bu spora bakış açısı bilgilerine ulaşılmış ve ortaya koyulmuştur.

3.4.2. Veri Toplama Süreci

Veri toplama yönteminin belirlenmesinin ardından araştırmanın konusu ve amacı göz önüne alınarak BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının 2009-2010 ve 2010-2011 sezon başarı sonuçları elde edilmiş ve sözlü görüşmelerde sorulacak sorular hazırlanmıştır.

Sözlü görüşme yönteminde sporcu, yönetici ve sponsora sorulan sorular belirlenirken yapılan tezin amacına uygun olması önemsenmiştir. Soruların, anlaşılır, cevaplanabilir, yansız ve tek amaçlı olmasına özen gösterilmiş, sınırlayıcı ve yönlendirici sorulardan kaçınılmıştır. Yapılan sözlü görüşmelerde açık uçlu sorular sorulmaktadır. Soruların sıralamasında genelden özele giden soru tekniği kullanılmış ve benzer konuları ölçen soruların bir arada verilmesine dikkat edilmiştir.

Hazırlanan soruların içerikleri ve ifade ediliş şekilleri ile ilgili uzman görüşüne başvurulmuştur. Bahçeşehir Üniversitesi Spor Yönetimi öğretim üyesi Yrd. Doç. Dr. Gülberk Gültekin Salman'ın görüşü alınmıştır.

Soruların hazırlanmasından sonra BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı yöneticisi ve sponsoru DG FARMA'nın yetkili kişisi ile irtibat kurularak bilgi verilmiş ve daha sonra belirlenen tarihlerde BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı yönetici ve sporcuları ile Beşiktaş Süleyman Seba Spor Salonunda, sponsor firma DG FARMA'nın yetkilisi ile de firmanın ofisinde yüz yüze görüşülmüştür. BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının yöneticisine, sporcularına ve

sponsor firma DG FARMA'nın yetkilisine farklı farklı hazırlanan sorular sorulmuş elde edilmek istenen bilgilere detaylı bir şekilde ulaşılmıştır.

Yapılan görüşmelerde sorulan sorulara verilen cevapların tutarlı olması güvenilirliği arttırmıştır. Yapılan görüşmede sorular araştırmacı tarafından sorulmuştur.

3.4.3. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmaya katılan BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı yöneticisi, sporcuları ve sponsor firma DG FARMA yetkilisi ile yapılan görüşmeler veri kaybı yaşanmaması ve iç geçerliliğinin artırılması için kayıt cihazı ile kaydedilmiş aynı zamanda kısa notlar tutularak hiçbir detayın kaçırılmaması için çaba harcanmıştır. Görüşme sırasında tutulan notlar ve kayıt edilen ses kayıtları veri analizi süresince tekrar tekrar gözden geçirilmiştir. Hem ses kayıtlarından hem de notlardan yararlanılarak güvenilir olarak veri analizi yapılmıştır.

Veri analizi yapılırken veriler içerik analizi için dikkatlice incelenmiş, amaçlar için kullanılan ifadeler belirlenmiş, içerik, araştırma hipotezleri de göz önünde bulundurularak çözümlenmiştir. Bu analizdeki amaç; sorulan sorular sonucunda elde edilen cevaplar sonucunda ortaya çıkan bulguları daha anlaşılır şekilde ifade edebilmektir.

3.5. ARAŞTIRMA KISITLARI

Yapılan geniş tarama ve araştırma sonrasında bu çalışmanın sahip olduğu içeriğe uygun daha önce yapılmış bir çalışma bulunamamıştır. Tekerlekli sandalye basketbol sponsorluğu Türkiye'de parmakla sayılacak kadar azdır. Ve u alanda daha önce yapılmış akademik bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle alanında Türkiye'de yapılan ilk çalışma olması bu araştırmanın kısıtları arasındadır.

Yapılan araştırmada bulguların başka sosyal olaylara genellenmesinin her zaman mümkün olmadığını bununda araştırmanın ve sosyal olayların doğasından kaynaklandđını belirtmektedir. Bu sebeple araştırma kapsamında görüşülen kişiler her ne kadar görev yaptıkları takımı temsilen soruları yanıtlanmış olsalar da görüşlerinin öznelliği ve elde edilen verilerin başka takımlar için genellenmeyecek olması araştırmanın yapısı itibariyle ortaya çıkan kaçınılmaz bir sınırlamadır.

4. BULGULAR

Yapılan araştırma sonucunda bulgulara istatistik yöntemi ve sözlü görüşme yöntemi sonucunda ulaşılmıştır.

İstatistik yönteminde BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı 2009–2010 ve 2010–2011 sezonu sonunda Türkiye Tekerlekli Sandalye Basketbol Ligi ve Avrupa Kupalarında elde ettiği galibiyet/mağlubiyet durumu sıralama sonucu ortaya konmuştur.

Yapılan sözlü görüşme yönteminde ise BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı yöneticisi, sporcuları ve takım sponsor firması DG FARMA'nın yetkilisinin görüş ve fikirleri sorulan sorular ile elde edilmiştir.

4.1. İSTATİSTİK YÖNTEMİ

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı 2009–2010 ve 2010–2011 sezonları galibiyet/malubiyet rakamları, Türkiye Ligi ve Avrupa kupalarındaki sıralama durumu aşağıdaki gibidir;

- Türkiye Ligi 2009–2010: 13 Galibiyet / 5 Mağlubiyet, 4.lk
- Avrupa Ligi 2009–2010: 3 Galibiyet / 2 Mağlubiyet, 3.lk
- Türkiye Ligi 2010–2011: 17 Galibiyet / 1 Mağlubiyet, 2.lik
- Avrupa Ligi 2010–2011: 4 Galibiyet / 1 Mağlubiyet, 1.lik

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı 2009–2010 sezonunda Türkiye liginde 13 galibiyet 5 mağlubiyet alarak ligde 2.lık elde etmiştir. Yine aynı sezonda katıldığı Avrupa Andre Vergauwen kupasında ise 3 galibiyet 2 mağlubiyet alarak bu kupada final oynayarak 2.lık elde etmiştir. 2010–2011 sezonunda ise ligde 17 galibiyet 1 mağlubiyet alarak yine 2. olmuştur. Aynı sezon yine Avrupa Andre Vergauwen kupasına katılmış 4 galibiyet 1 mağlubiyet alarak şampiyon olmuştur.

4.2. SÖZLÜ GÖRÜŞME YÖNTEMİ

Yapılan bu tez çalışmasının amacına hizmet edebilmesi için yapılan sözlü görüşmeler BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının yöneticisi, 4 sporcusu ve takımın sponsor firması DG FARMA'nın yetkilisi ile birebir görüşülerek gerçekleştirilmiştir.

4.2.1. BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sporcuları ile yapılan Sözlü Görüşme

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının 4 sporcusu ile Süleyman Seba Spor Salonunda yapılan sözlü görüşmede sporculara, takımın sponsoru olan DG FARMA'nın takıma maddi manevi katkılarını sorduğumuzda sporcular, takım sponsorunun sporculara maddi ve manevi büyük destek sağladığını belirtmişlerdir. Sporcular, sponsorun, yıllık ücretlerde artırıma gitmesi ve futbolun hâkim olduğu BJK'da tekerlekli sandalye branşına yoğun olarak ilgi göstermesinin kendilerini mutlu ettiğini ve bunun sahadaki performanslarına pozitif oyun olarak yansıdığını belirtmişlerdir. Sponsorun sporcuların her türlü ihtiyacı ile yakından ilgilendiği anlaşılmıştır. Sporcular, sponsorun takıma yatırım yapmasından sonra takımın daha güçlü ve daha motive olduğunu, gelen başarıların sponsorla beraber geldiğini ve bu başarıların kolay kolay elde edilmediğini vurgulamışlardır. Sporcular sponsorla beraber Andre Vergauwen Avrupa Kupasını yabancısız elde ettiklerini ve bu kupanın tarihlerindeki ilk Avrupa Kupası olduğunu. ayrıca Türkiye Tekerlekli Sandalye Basketbol Liginde şampiyonluğu son maçta averaj ile kaybettiklerini

belirtmişlerdir. Sporcular uzun zaman sonra bu kadar başarılı bir sezon geçirdiklerini ve sponsorla çalışmalarının kendilerini ve takımı pozitif etkilediğini savunmuşlardır.

Yine aynı 4 sporcu ile yapılan görüşmelerde sporculara tekerlekli sandalye basketbol sporunun rehabilitasyon sporumu yoksa performans sporumu olduğu konusunda sorulan soruya sporcular, tekerlekli sandalye basketbol sporunun 2. Dünya Savaşından sonra gazileri rehabilite etmek amacıyla kullanıldığını fakat günümüzde bu sporun performansa dayalı profesyonel bir spor dalı olduğunu belirtmişlerdir. Sporcular bu sporda kaybetme ve kazanmanın ön planda olduğunu gösterdikleri performansa göre değerlendirildiklerini ancak bir rehabilitasyon sporunda performansın değil aktivitenin veya tedavinin ön planda olduğunu dile getirerek bu sporun rehabilitasyon sporu olmadığını anlatmışlardır. Ayrıca Türkiye ve dünyada bu sporu yapan sporcuların ciddi maddi gelir elde ettiğini dile getirmişlerdir.

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının 4 sporcusuna bu sporu hangi amaçla yaptıkları ve bu spora olan bakış açıları sorulduğunda şu sonuçlar elde edilmiştir; sporcular bu spora eğlence veya vakit geçirilecek bir amatör spor olarak değil bu spora bir iş, bir meslek gözüyle bakmaktadırlar. Sporcular gösterdikleri yıllık performansa göre değerlendirildiklerini belirterek performanslarını her zaman korumaları gerektiğini ifade etmişlerdir. Bu spordan başka maddi gelir elde edecek bir iş ile uğraşmamaktadırlar. Bu spor üstünde yoğunlaşıp, bu sporda iyi birer sporcu olup hayatlarını bu spordan kazandıkları maddi gelirler ile geçindirmektedirler. Yaptıkları spora profesyonel olarak bakmakta diğer futbol yada voleybol sporcuları gibi hareket etmektedirler.

4.2.2. BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı yöneticisi İle Yapılan Sözlü Görüşme

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının yöneticisi ile yapılan sözlü görüşme yine sporcular gibi Süleyman Seba Spor Salonunda yapılmıştır. BJK Tekerlekli

Sandalye Basketbol Takımının yöneticisine sponsorları DG FARMA'nın takıma sağladığı maddi manevi katkılar sorulduğunda yönetici şunları söylemiştir; 'sponsorumuz DG FARMA, maddi olarak takımımızın tüm (deplasman konaklama ve yol masrafları, sporcuların yıllık ücretleri, transferler masrafları vb.) masraflarını karşılamakla kalmayıp mevcut bütçeyi arttırarak takımımıza maddi açıdan büyük güç katmıştır. Manevi açıdan ise BJK bünyesi altında diğer branşlara göre biraz daha az ilgi gören takımımızın yanında olmuş her maçına, her deplasmanına ve takımımızı davet edildiği hiçbir yerde yalnız bırakmayarak yanımızda olmuştur'.

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının yöneticisine sponsor firma DG FARMA hakkında neler düşündüğünü sorduğumuzda şu şekilde cevap vermiştir; 'sponsorumuz DG FARMA, köklü bir firmadır ve ayrıca kurucuları sporu çok sevmektedir. Kulübümüz ile irtibata geçip tekerlekli sandalye basketbol takımınıza sponsor olmak istiyoruz dediklerinde takımımız hakkında onlara bilgi verdik ve takımımızla çok alakadar oldular. Kısa sürede anlaşmaya vardık ve beraber bir yola çıktık. Çalıştığımız bir yıl içinde onlardan çok memnun kaldık, her isteğimizi yerine getirdiler çok yardımcı oldular ve beraber profesyonelce çalışarak uyum içinde yolumuza devam ettik başarılar elde ettik DG FARMA ile BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımımız uyum içinde başarılı 1 yıl geçirmiştir. DG FARMA Firmasına profesyonel çalışmalarından dolayı tebrik ediyorum'.

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının yöneticisine tekerlekli sandalye basketbol takımının rehabilitasyon sporunu yoksa profesyonel bir spor dalımı olduğu sorusunu yönelttiğimizde şu cevabı vermiştir; 'günümüzde insanlar bu sporu pek tanımıyorlar. Engelli bireylerin yaptığı bir spor olduğu için bu sporu bir rehabilitasyon sporu olarak görebiliyorlar. Fakat bu spor bir rehabilitasyon sporu değil. Sporcular bu sporu rehabilitasyon amaçlı yapmıyorlar ve şu anda dünyanın hiçbir yerinde bu spor rehabilitasyon amaçlı kullanılmıyor. Sporcular bu sporu profesyonel şekilde yapıyorlar ve gösterdikleri performansa göre yıllık kazanç elde ediyorlar. Rehabilitasyon yani tedavi amaçlı spor yapanlar maddi gelir elde edemez yaptıkları spordan ama bu sporu yapan herkes performansı dahilinde maddi kazanç elde ettiği için bu spor performansa dayalı profesyonel bir spordur'.

4.2.3. BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının sponsoru DG FARMA Yetkilisi İle Yapılan Sözlü Görüşme

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sponsoru DG FARMA'nın yetkili bir yöneticisiyle yapılan görüşmede takıma verilen maddi desteğin amacı sorulduğunda şu şekilde cevap verilmiştir; 'firmamız DG FARMA spora yatırım yapmaya karar verdiğinde ilk olarak branş seçme kararı aldık. Farklı bir spor dalı olması ve yatırım yaptığımız takımın başarı elde edebilmesi bizim için çok önemli bir faktördü. Uzun araştırmalar sonrasında BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı ile çalışmaya karar verdik. BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sponsoru olmamızın sebebi takımın kendi camiası içinde hatırı sayılır bir yere sahip olması ve başarılı, istikrarlı bir grafik izlemesiydi. Amacımız BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımına sponsor olarak DG FARMA markasını geniş kitlelere yaymaktı ve BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı ne kadar başarılı olursa takımın ismi o kadar çok duyulacaktı. İşte bu amaç doğrultusunda BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımına sponsor olduk'.

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sponsoru DG FARMA'nın yetkili bir yöneticisiyle yapılan görüşmede firmanın tekerlekli sandalye basketbol sporuna bakış açısını sordüğümüzda ; 'firmamızın hangi branştan bir takıma sponsor olacağı sorusuna cevap ararken tekerlekli sandalye basketboluyla tanıştık. Tekerlekli sandalye basketbol sporu izlem ve gözlemlerimize göre engelli sporları içindeki en popüler spor ve mücadele had safhada. Gerçekten izlemesi çok zevkli çok tekerlekli sandalye basketbol maçı izlediğim için ve bu branştan bir takımla çalıştığımız için çok rahatça söyleyebilirim ki diğer normal spor branşlarından hiçbir farkı yok ve genel olarak farklı bir yapısı olduğu için daha çekici zaten firmamızda bu özelliğe dikkat ederek bu branştan bir takıma yatırım yapmıştır' şeklinde cevap vermiştir.

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sponsoru DG FARMA'nın yetkili bir yöneticisiyle yapılan görüşmede DG FARMA'nın takıma olan bakış açısını sordüğümüzda; 'BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı profesyonelce çalışan

köklü bir takımdır ve BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı işleyiş ve uygulama bakımından standart bir profesyonel branş takımı ayarındadır. Bu branşta yer alan en eski takımların başında gelmektedir. BJK adı altında bir takım olduğu için takıma ilgi ve alaka taraftarlarca üst seviyede olduğu için firmamızı çekme yönlerinden biri de bu olmuştur. BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı 10 yıllık geçmişe sahiptir ve Türkiye’de tekerlekli sandalye basketbolunun 2000 yılının başlarında oynanmaya başladığını düşünürsek takımın kurulan ilk tekerlekli sandalye basketbol takımlarından birisi olduğunu anlamakta güçlük çekmeyiz. Ayrıca BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı Bu zamana kadar başarılı bir grafik çizip belirli bir standart yakalamış bir takım görüntüsü vermiştir.. BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının kendi branşında diğer takımlar içinde en önde gelen takımlardan biri olması firmamız için cazip bir düşünce haline gelmiştir ve beraber çalışmayı düşünmemizi sağlamıştır ve sonucunda firmamız BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı ile her konuda anlaşmaya varıp takıma sponsor olmuştur ve iki markanın ismi beraber telaffuz edilmiştir’.

5. TARTIŞMA VE SONUÇ

Günümüzde engelli sporları fazla tanınmamakta ve insanların rağbet ettiği spor dalları arasına girememektedir. Yapılan bu tez engelli sporlarından biri olan tekerlekli sandalye basketbolunun daha iyi tanınmasını, insanların bu spora bakış açısının performans sporu olarak değişmesini ve spora yatırım yaparak işletme adını duyurmak isteyen kurumların bu spora yönelmesi açısından son derece önemlidir. Tekerlekli sandalye basketbolunun akla gelen rehabilitasyon ve amatör spor kimliğinden kurtularak bu spor dalının bir sektör olduğunu gösterebilmek ve sponsor firmaların dikkatini çekebilmek bu tezin önemini belirtmektedir.

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı gibi tanınmış bir takımı örnek göstererek ve üzerinde araştırma yapıp ortaya belli tanımlar koyarak bu spordaki diğer takımlarında sponsor bularak Türkiye ve Avrupa'da başarı yakalayabileceğini gösterebilmek tüm tekerlekli sandalye basketbol camiasının gelişmesi açısından önemlidir. Bu tez maddi açıdan diğer normal sporlara göre bütçenin biraz daha dar olduğu tekerlekli sandalye basketbol sporunda başarıyı yakalamak isteyen takımlara örnek olacak ve onlara bir yol çizecektir.

DG FARMA firması BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımına sponsor olarak takıma maddi manevi yatırımlar yapmış ve takımın başarıyı yakalayarak firma adını duyurmayı amaç edinmiştir. Bu amacı gerçekleştirebilmek için sponsor olduğu BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımına olan katkıları incelendiğinde şu sonuçlar gözlemlenmiştir :

- BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı, DG FARMA'nın sponsor olduğu 2010–2011 sezonunda sponsorsuz olduğu 2009–2010 sezonuna göre Türkiye ve Avrupa Kupalarında toplam 5 galibiyet fazla 5 mağlubiyet eksik olarak daha başarılı bir sezon geçirmiştir.
- Takım sponsorun olmadığı 2009–2010 sezonunda Türkiye Liginde şampiyonluktan çok uzak kalmışken sponsorun olduğu 2010–2011 sezonunda şampiyonluğu son maçta averajla kaybederek 2. olurken yine sponsorsuz geçen 2009–2010 sezonunda Avrupa Kupasında 3. olurken sponsorlu 2010–2011 sezonunda Avrupa Kupasında şampiyon olarak büyük bir başarıya imza atmıştır.
- DG FARMA, BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımına sponsor olduktan sonra takıma 4 tane yeni transfer yaparak takımın oyuncu kalitesini yükseltmiş ve başarı elde etmesini sağlamıştır.
- DG FARMA, BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sporcularının yıllık elde ettikleri kazançları yükselterek sporcuların sezona psikolojik olarak daha motive olmalarını sağlamıştır.
- DG FARMA, BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının yol, konaklama, sporcu giderleri ve diğer tüm masraflarını üstlenerek takıma maddi olarak her türlü desteği vermiştir.
- DG FARMA yetkilileri takım antrenmanlarında, maçlarında ve deplasmanlarda sürekli BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı ile beraber olarak takıma psikolojik olarak yanınızdayız mesajı vererek onları bu açıdan da motive etmişlerdir.

Tekerlekli sandalye basketbol sporunun nasıl bir spor dalı olduğunu ortaya koymak için BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı incelendiğinde şu sonuçlar bulunmuştur;

- BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sporcuları bu sporu rehabilitasyon amaçlı değil, bu sporu bir meslek gibi gördükleri için yapmaktadırlar.

- BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sporcuları performanslarına göre yıllık ücret almaktadır.
- BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sporcuları bu spordan kazandıkları maddi gelir ile hayatlarını geçindirmektedirler.
- BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı yöneticisi takımı profesyonel bir spor dalı gibi yönetmektedir.
- BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sponsoru DG FARMA takıma sosyal sorumluluk projesi gerçekleştirmek için değil firma adını duyurmak ve bir nevi reklam amaçlı sponsor olmuştur.
- BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı bir rehabilitasyon takımı değil, performans ve profesyonel bir takımdır.

Bu teze başlarken elde etmek istediğimiz amaçlar BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımına sponsorun ne gibi katkıları verdiğini öğrenmek, tekerlekli sandalye basketbol sporunu Türkiye’de tanıtmak ve nasıl bir spor dalı olduğunu ortaya koymaktır. Yapılan bu tezde, bu teze başlanırken güdülen amaçlara ulaşılmış ve başarılı bir çalışma sonrasında ortaya net yargılar konulmuştur.

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sponsoru DG FARMA’nın takıma maddi ve manevi olarak büyük katkıları sağladığı anlaşılmıştır. Maddi olarak takımın bütün masraflarını üstlenen sponsor manevi olarak takımın her zaman yanında bulunmuş ve destekçisi olmuştur. BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımına DG FARMA’nın sponsor olmasının ardından takımın yükselişi bakılan istatistiklerden ve aynı zamanda yönetici ve sporcuların fikirleri alınarak ta sponsorun takıma katkı yaptığı katkı anlaşılmış ve ortaya koyulmuştur.

Günümüzde tekerlekli sandalye basketbolu her ne kadar az tanınsa da yapılan bu akademik çalışma sayesinde daha geniş bir kitleye ulaşacak ve ulaştığı bu kitlelerce tekerlekli sandalye basketbol sporunun rehabilitasyon sporu olmadığını tam tersine performansa dayalı profesyonel bir spor dalı olduğu anlaşılacaktır. Bu bağlamda sponsor firmalar tekerlekli sandalye basketbol sporuna daha fazla yatırım yapmayı

düşünebilir ve ülkemizde tekerlekli sandalye basketbolu daha çok gelişebilir ve ilerleyebilir.

Sonuç olarak BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının sponsor öncesi ve sonrasını durumunu incelediğimizde sponsor katkısının takım için son derece önemli olduğu görülmüştür. DG FARMA BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımına sponsor olarak takım oyuncularının yıllık kazançlarını yükseltmiş, takımın bütün giderlerini karşılamış, takıma yeni ve kaliteli transferler yaparak takımın motivasyonuna ve başarı seviyesine olumlu düzeyde katkı sağlamıştır. BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımında sponsor öncesi ve sonrası farklılıklar takımın aldığı sonuçlardan ve takım sporcuları ile yapılan sözlü görüşmelerden açıkça fark edilmektedir. DG FARMA işletmesinin BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımına sponsor olması takım için olumlu sonuçlar doğurmuş ve takım sponsorla beraber başarıyı yakalamıştır.

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımının incelenmesi sonucu, sporcuların bu işi bir meslek gibi gördükleri, bu sporda belirli bir performans sergilemeleri sonucu kazandıkları maddi gelir ile hayatlarını geçindirdikleri anlaşılmış böylelikle tekerlekli sandalye basketbol sporunun performansa dayalı profesyonel bir spor olduğu ortaya konulmuştur. Ayrıca BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sponsoru DG FARMA'nın takıma sponsor olmasının sosyal sorumluluk olmadığı, DG FARMA ismini sporun evrenselliğini kullanarak daha geniş kitlelere yaymak amacı taşıdığı anlaşılmıştır. Bu bağlamda takımın başarılı bir performans göstermesi ile DG FARMA sponsor firması amacına ulaşmış ve sponsorluk anlamında başarılı bir yıl geçirmiştir.

Spor yoluyla isimlerini duyurmayı hedefleyen firmalar için bu sporun doğru bir spor dalı olduğu ve diğer spor dallarına göre daha pahalı bir spor dalı olmadığı için firmaların tekerlekli sandalye basketbol takımlarına sponsor olmak için yönelmeleri önerilmektedir. Ayrıca tekerlekli sandalye basketbol sporunun çok mücadeleci ve diğer spor dallarına göre farklı bir spor dalı olması sebebiyle spor izleyicilerinin performansa dayalı bu sporu takip etmeleri önerilmektedir.

KAYNAKÇA

Kitaplar

Kalyon, T., 1997. *Özürliülerde Spor*. Ankara: Bağırđan Yayın Evi.

Şentuna, M., 2006. *Tekerlekli Sandalye Basketbolu*. Ankara: Dünya Yayın Evi.

Argan, M., 2004. *Spor Sponsorluğu Yönetimi*. Ankara: Detay Yayıncılık.

Okay, A., 2005. *Sponsorluğun Temelleri*. İstanbul: Der Yayınları

Diğer Yayınlar

Neden Sponsor Olunur. 2011 <http://notoku.com/neden-sponsor-olunur/>
[25.05.2012]

Sponsorluk Uygulaması. 2011. <http://notoku.com/sponsorluk-uygulamasi/>
[09.06.2012]

Sponsor Olma Şekilleri. 2011. <http://notoku.com/sponsor-olma-sekilleri/>
[25.05.2012]

Sponsorluk Çeşitleri. 2011. <http://notoku.com/sponsorluk-cesitleri/> [25.05.2012]

Neden Sponsor Olunur. 2011. <http://notoku.com/neden-sponsor-olunur/>
[25.05.2012]

Engellilik. 2008. tr.wikipedia.org/wiki/Engelli [01.06.2012].

Tekerlekli Sandalye Basketbolu. 2012.
tr.wikipedia.org/wiki/Tekerlekli_sandalye_basketbolu [01.06.2012]

Türkiye Bedensel Engelliler Spor Federasyonu. 2004. *Bedensel Engelliler
Deplasmanlı Basketbol Ligi Talimat ve Fikstürü.* Ankara.

EKLER

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı yönetici ile yapılan sözlü görüşmede sorulan sorular :

- Sponsorunuz DG FARMA'nın maddi olarak takıma sağladığı katkılar nelerdir?
- Sponsorunuz DG FARMA hakkındaki görüşleriniz nelerdir?
- Sizce DG FARMA takıma sponsor olduktan sonra takımın başarı grafiğinde artış oldu mu?
- Sizce tekerlekli sandalye basketbolu bir rehabilitasyon sporumu yoksa bir profesyonel spor dalımıdır?

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sponsoru DG FARMA yetkilisi ile yapılan sözlü görüşmede sorulan sorular:

- DG FARMA neden BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımına sponsor olmuştur?
- DG FARMA'nın tekerlekli sandalye basketbol sporuna bakış açısı nedir?
- DG FARMA'nın BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımına bakış açısı nedir?

BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımından 4 sporcu ile yapılan sözlü görüşmede sorulan sorular :

- Sizce BJK Tekerlekli Sandalye Basketbol Takımı sponsoru DG FARMA'nın takıma katkısı ne düzeyde ve nelerdir?

- Sizce sponsor takıma verdiği maddi katkının yanında manevi katkıda veriyor mu?
- Tekerlekli sandalye basketbol sporunu neden yapıyorsunuz?
- Tekerlekli sandalye basketbol sporu dışında başka bir iş ile uğraşıyor musunuz?
- Tekerlekli sandalye basketbol sporuna bakış açınız nasıldır?